

ELŐFIZETÉS

MELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hatásos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Staubert József.

Szerda, szeptember 26.

Mai számunk főbb közleményei:

Vesérezik: Román-bolgár összetűzés.**A kínai események.****Párisi levél.****Munkás-extrájk a szegedi indóház építé-
sével.****A persa sah nehezte.****Lopás miatt a halálba.****Széchenyi szobra megkerült.****Ép észszel a tébolydában.****Le a piszkos gallérral!****A két csillag.****Tárcza: Boldogok a szegények!** Irta: Tol-
szoj Leó gróf.**Csarnok: Iványi Ödön.** Irta: Lázár Béla.

Román-bolgár összetűzés.

Arad, szeptember 25.

(M—d.) Bár lapunknak, mint a hazai események hű és pártatlan krónikásának, nem áll voltaképpen föladatában a külföldi forrongásokat minden vonalon taglalni, mindazonáltal bizonyos mértékig érdeklünkben áll figyelemmel kísélni azokat a dolgokat is, mikből, ha netalán nagyobb összeütközések kerekednének, nemzetközi helyzet alakulása folytán nekünk is kihatna bizonyos fokig az osztályrészünk.

Meg kell tehát emlékeznünk arról, hogy a román-bolgár összetűzés elsimitása, daczára a diplomáciai fáradozásoknak, még nem sikerült eddig, sőt a vizsály egyre jobban fejleszti a két ország

közt a gyűlölködést s mind a két ország mozgósítja haderejét.

A román kormány hivatalosan ugyan azt mondja, hogy nincs ok fegyverkezésre, a forradalmi üzemek elnyomása és a bolgár bujtogatók és gyilkosok megbüntetése közigazgatási és igazságszolgáltatási ügy; de azért gondol további eshetőségekre is, és szigorú rendőri intézkedéseket alkalmazs őrzi a határt. Románia figyelmeztette a hatalmakat a maczedon-bolgár bizottság üzelmeire és felhozta, hogy a dunai erődöket, melyeket Bulgáriának voltaképen le kellett volna rombolni, most fölszerelik. Tudatta egyszersmind, hogy a bolgár összeesküvés ellen indított vizsgálat eredményét közölni fogja Bulgáriával és követeli, hogy a bolgár földön levő bűnrészeseket a bolgár kormány megbüntesse.

Romániának ez az állásfoglalása a hatalmakkal történt előzetes megbeszélés eredménye s mondják, hogy monarkiánk külügyminisztere, gróf Goluchowsky tanácsolta, s Ischlben Károly király látogatása idején ezt vitatták meg.

A bolgár kormány még mindig a körül az álláspont körül volt, hogy nincsenek még kellő bizonyítékok kezében, hogy a megjelölt egyéneket üldözőbe vehesse. Az erre vonatkozó iratokat most fordítja francia nyelvre a kormány s elküldi Szofiába.

Ezzel szemben Románia négy het óta páratlan gyorsasággal összefogdosta az összes gyanús bolgárt, s részint kiüzte őket területéről, részint pedig bebörtönöztette, hogy ezek fölött törvényszék üljön törvényt. Kétségtelen dolog, hogy Románia igen ügyesen intézte el a magasempontjából a kérdést és ha a hatalmak a köznyugalom érdekében folytatott tárgyalások útján nem fognak elégtételt szerezhetni Romániának Bulgáriától, úgy Románia maga a saját törvényei szerint, a nélkül, hogy háboruba kelljen keverednie Bulgáriával, példás elégtételt vesz azzal, hogy a bűnös bolgárok közül azokat, kikre rábizonyult, hogy Károly királyt meg akarták gyilkolni, halállal fogja büntetni.

Ez elrettentő példa lesz arra nézve, hogy a Románia területén lakó bolgárok tartózkodjanak a merényletektől. A román törvények halállal büntetik azokat, a kik az államfeje ellen merényletet szönek.

Egyelőre mind a két ország hadgyakorlatokra hívja be katonáit, s a fenyegetett pontokra viszi.

A bolgárok magatartása általában kihívó és mindenütt keresik az alkalmat a románokkal való összetűzésre. Orosz hadihajók és teherszállító gőzösök érkeznek a bolgár kikötőbe és hadiszereket szállítanak a bolgárok részére.

Különben Törökország sem marad tétlen a Balkánon végbemenő eseményekkel

TÁRCZA.

Boldogok a szegények!

Irta: Tolszoj Leó gróf.

Az ufai kormányzószágban élt egy Iljasz nevű baskir. Iljasz atyjától nem örökölt gazdagságot. Atyja megházasította s egy évre reá meghalt. Akkor minden vagyona két kanca, két tehén s egy csomó juh volt. Iljasz azonban tudott gazdálkodni és szerezni, feleségével együtt reggeltől estig talpon volt, legkorábban kelt és legkésőbbben feküdt le. Ily módon vagyona évről-évre gyarapodott és harminczöt esztendő elmúltával gazdag ember volt.

Ekkor kétszáz lova, százötven darab marhája és ezerkétszáz juha volt. Béresei a földéken dolgoztak, a míg a cseléd leányok fejték a teheneket és juhokat, végül kumiszt, vaját és sajtot készítettek, Iljasz bőségben élt és az egész környéken irigyelték. Az emberek, így szóltak:

— Milyen boldog ember ez az Iljasz. Mindenből annyija van, hogy meg sem kell halnia.

Kiváló emberek keresték az ismeretségét és érintkeztek vele. Messze vidékről jöttek vendégei, akiket Iljasz mind barátságosan fogadott, megvendégelvén őket étellel és itallal. Akárki jött készen állott számára a kumiszt, a tea, a halleves és bárányhus. Ha vendégek érkeztek, rögtön levágtak egy bárányt, ha sok vendég jött egy kanczát mészároltak le.

Iljasznak két fia és egy leánya volt. A fiukat megházasította, a leányt pedig férjhez adta.

Míg Iljasz szegény volt, a fiai együtt dolgoztak vele. Ők őrizték a lovakat, utolsó maradját is.

Mikor azonban meggazdagodott, elbizakodottá váltak és az egyik iszákoskodni kezdett. A legidősebb a verekedésnél elpusztult és a fiatalabb, a kinek nagyravágyó anyósa volt, nem akart tovább engedelmeskedni. — Iljasz kénytelen volt neki kiadni a részét.

Oadaadott neki egy házat és sok barmot miáltal vagyona megapadt. Nemsokára ezután a juhok között valami betegség ütött ki és sok elpusztult belőlük. Ezután inséges esztendő következett, takarmány nem termett és a tél folyamán sok marha elpusztult. A kirgizek elvették Iljasz legjobb darab földjét. Birtoka folyvást csökkent. Mindig többet vesztett, ereje fogyott és hetven éves korában odajutott, hogy el kellett adni a prémekeket, szőnyegeket, nyergeket, és kibitkákat. Most már semmije sem volt és öreg napjaira feleségével együtt más embereknél kellett kenyeret keresnie. Semmije sem maradt más, mint a testén való ruha és felesége, Semsamagi Fia távoli vidéken lakott, leánya meghalt.

Szomszédjuk Muhamedsah részvétet érzett a két öreg iránt. Ez jó ember volt; nem volt sem gazdag, sem szegény és egyforma életet élt. Visszaemlékezett Iljasz vendégszeretetére és így szólt:

— Elj nálam Iljasz, öregeddel együtt. — Nyáron dolgozz erődhez képest, télen pedig hízald a marhákat. Samsamagi fejtheti a kanczákat és kumiszt készíthet. Ezért adok nektek ételt és ruhát. Mondjátok meg továbbá, hogy

mire van még szükségték, szőljatok, azt is megkaphatjátok.

Iljasz köszönetet mondott szomszédjának és így élt a feleségével együtt, mint munkás Muhamedsahnál. Eleinte nehezen ment, de később mindketten megszokták és erejükhöz képest munkálkodtak.

Muhamedsahnak előnyére vált, hogy ilyen munkásai vannak. Minthogy az öregeknek maguknak is volt birtokuk, minden munkában járatosak valának, nem lebzseltek és elkövettek minden tőlük telhetőt. Muhamedsahnak magának is fájt látni, hogy ezek az emberek, akik oly magasan voltak, oly mélyre süllyedtek.

Egyszer történt, hogy Muhamedsahhoz valahonnan messziről rokonok jöttek hozzá látogatóba. Egy mollah (arab pap) kísérte őket.

A gazda megfogadott egy kost és levágtatta. Iljasz lehuzta a kosról a bőrt, megfőzte az állatot és beküldte a vendégeknek. Mikor ezt megették és theát is ittak, kumisszal frissítették fel magukat.

A házigazda és a vendégek puha vánkoscokon ültek, csészékből kumiszt ittak és társalogtak. Mikor Iljasz munkáját bevégezte, elment az ajtó mellett. Muhamedsah látta őt és így szólt rokonaihoz:

— Látátok azt az öreget, — aki erre ment?

— De mi különös van rajta?

— Ő volt a leggazdagabb mindenek között. — A neve Iljasz. Bizonyosan hallottál felőle.

szemben. Macedonai katonaságát készenlétbe helyezte és Romániához való simulását feltűnően mutatja.

Az általános vélemény azonban nem hiszi, hogy Románia és Bulgária tüzzel és karddal fogja megoldani ezt a czivakodást, a melyet a szófiai-macedon bizottság üzelmei idéztek elő, ha mindjárt e két ország bizonyos katonai intézkedéséből sokan azt következtetik, hogy e két ország el van készülve a háboru lehetőségére. Szófia és Bukarest vezető körei, valamint a közelebről érdekelt diplomácia erősen bizik abban, hogy ha el is tart még egy ideig, de nyugodtan rendezni fogják a viszályt.

A kínai események.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 25.

Pétervárról jelentik, hogy Oroszország Bülow jegyzékéhez hozzájárul. A válasz csak azért késik, mert a csár nincs a fővárosban, hanem Spalában időzik.

Pol. Corr.

Bülow grófnak jegyzékére, mint a *Daily Chronicle* bécsi levelezője értesül, Oroszország már megadta a választ. A felelet nagyon barátságos hangon van tartva, de nem olyan, mint amelyet vártak. Oroszország nem helyesli az indítványt és béketárgyalások megindítását indítványozza.

Ezzel szemben a *Pol. Corr.* beavatott forrásból azt az értesülést nyerte, hogy Oroszország Bülow jegyzékéhez hozzájárul, sőt Franciaország is beleegyező választ fog adni.

De amíg e jegyzékváltások folynak, addig Pekingben új, veszedelmes titkos társaságról rántották le a leplet, melynek befolyása nagyobb a boxer szektáénál is. És az öldöklés is elég vigan folyik, amennyiben *benszülött* keresztény nőket is megtámadtak és lemészároltak.

Mai sürgönyeink a következők:

— Bizonyára hallottam felőle. Hiszen hire messze terjedt.

— Nem marad semmije. Nálam él mint munkás, felesége pedig a kanczákat feji.

Az idegen csodálkozott, csettintett a nyelvvel, megrázta a fejét és így szólt:

— A szerencse olyan forgandó, mint — a kerék; egyiket felemeli a magasba, a másikat pedig lesújtja a mélységbe. Az öreg bizonyosan epesztí magát?

— Ki tudhatja azt? Csendesesen magának él és derekasan dolgozik.

Erre a rokon így felelt:

— Nem lehetne vele beszélni? Ki szeretném kérdezni életének folyása felől.

— Miért ne? Lehetséges — válaszolt a gazda és kikiáltott a kibitkából:

— Nagyapuska, gyere be, igyál kumiszt. Hozd magaddal az öregedet is.

Iljász és felesége beléptek. Iljász köszöntötte a vendégeket és gazdát, elmondott egy imádságot és lekuporodott az ajtó mellé; az öreg asszony a függöny mögé ment és a házi-asszony mellé ült.

Iljásznak adtak egy csésze kumiszt. Ő meghajtotta magát, ivott egy keveset és félretette a csészt.

— Hogy vagy nagyapuska? kezdte a szót a rokon. — Ugy-e, nehezedre esik, — mikor bennünket látsz, visszagondolni korábbi életedre, a melyet szerencsében és boldogságban töltöttél, most, a mikor oly szegénységben vagy? Mosolyogva felelt Iljász:

— Ha én beszélnék neked boldogságról és boldogtalanságról, nem hinnéd el. Kérdezd meg inkább az öregemet. Egy asszonynak, a mi a szívében van, az a nyelvén is, ő bizonyosan a teljes igazságot fogja mondani.

Tuan herceg — kornányszó.

Sanghai, szeptember 25.

A *Morningpost* jelenti Sanghaiból, hogy a kormány teljesen Tuan herceg kezében van és hogy Kang-ji nankingi tartomány tábornokai Tuan herceg eszközei.

Új titkos társaság.

Peking, szeptember 25.

Egy *Kolatvai* nevű titkos társaságnak jöttek a nyomára, mely hír szerint nagy veszedelem forrásává válik, mert befolyása nagyobb, mint a boxereké. Tuan hercegnek küldönczei buzgón dolgoznak, abban a reményben, hogy félre szoríthatják a nankingi alkirályt, aki jóindulattal viseltetik az idegenek iránt.

Jangce vidékén tényleg válságos a helyzet. Százezer emberre van szükség, hogy ezen a vidéken megóvják az angoloknak itt már annyira veszélyeztetett érdekeit.

Lemészárolt keresztény benszülöttek.

Kanton, szeptember 25.

Egy bárkát, melyben kantonai benszülött keresztény nők ültek, a nyugoti folyó mellett fekvő *Knenhak* község közelében fegyvertüzeléssel megtámadták. A nőket a partra vontatták és lemészárolták. A benszülött keresztények a Kantonba menekültek. A város különben csöndes. Vezérnélküli zavargó bandák czirkálnak körülötte.

Oroszország békülni akar.

London, szeptember 25.

A *Daily Chronicle* bécsi levelezője úgy értesült, hogy Oroszország már válaszolt a német jegyzékre. A válasz igen barátságos hangon van fogalmazva, de a németek indítványát nem helyesli.

Oroszország kérdést intéz a német kormányhoz, vajjon nem volna-e célszerűbb mindenek előtt *béketárgyalásokba* bocsátkozni. A békefeltételek első pontjával a bűnösök megbüntetését vennék föl.

TÁVIRATOK.

A transzváli háboru.

Lourenzo-Maquez, szept. 25. (Saj. tud. táv.) Steyn elnök és Reiz transzváli államtitkár a harcoló burok között tartózkodik, kiknek számát tiz-tizenkétezer főre becsülik. A burok nagy harci kedvvel folytatják a csatározást; ez idő szerint az angol összekötő vonalakat igyekeznek megzavarni.

Párisi levél.

(Palais de la Femme. — Macroama. — Utazás Havretől Nápoly és Velenceig. — A csár vonata. — Utazás Irkucz-tól Pekingig.)

Páris, szeptember 23.

A világiállítás magánvállalatai között azok bizonyultak a legjövődélmezőbbeknek, amelyek a női közönség kíváncsiságára alapították vérmes reményeiket. Ugy a *Palais Costume*, (a mult női viseleteket bemutató palota) amelyről már szóltam, mint a *Palais de la Femme*, amelyről most akarok szólni, a gyöngébb nemre számított s nem csalatkozott. Mind a két vállalat busás jövődélmelemmel zárja majd be novemberben kapuit.

A Palais de la Femme (asszonyok pavilonja) a Champs de Marson áll, szemközt a konkurrensével, a Palais Costumeval, közöttük mered ég felé a hatalmas vaskolosszus, az Eiffel-torony. A rendkívül izléses stílusban épített palota külső részét vendéglő helyiség foglalja el, amelynek piperkés, női izlésnek megfelelő berendezése kényelmes csatatért nyújt a párisi asszonyoknak és aglegényeknek. Az ugynevezett *tisztességes asszonyok* tanyája ez, a magasabb szalonok házi asszonyainak s kisasszonyainak kedvencz vendéglője. Nemcsak a Palais de la Femme látványossága, hanem maga a vendéglő is a kiállítás egyik legjövődélmezőbb vállalata, ami nagy szó, ha tekintetbe vesszük, hogy a többi vendéglők és kávéházak, kevés kivétellel, sorra bukhatnak. Mellesleg mondva, e vendéglő étlapja oly borsos, hogy egy összeállított diner árából egy szerény gyomru

A vendég átszólt az asszonyhoz:

— Mondd, hogyan gondolkodol korábbi szerencséről és mostani szerencsétlenségedről?

Semsemagi így felelt a függöny mögül:

— Én így gondolkodom: ötven évig éltünk az öreggel. Kerestük a boldogságot és nem találtuk. És csak most, körülbelül egy év óta, mióta semmink se maradt és munkássorban élünk, találtuk meg az igazi boldogságot. Ennél másra nem is vágyunk.

Eme szavak fölött igen csodálkozott az idegen. A gazda is nagyon csodálkozott és hátravetette a függönyt, hogy az öreg asszonyt láthassa. Az anyóka keresztbefont karokkal, mosolyogva nézett az öregre és az öreg is mosolygott. És aztán még egyszer így szólt:

— Igazat mondok és nem tréfálok: egy félszázadon keresztül kerestük a szerencsét, nem találtuk meg addig, a míg gazdagok voltunk. Most nem maradt semmink, idegennél keressük kenyerünket — így megtaláltuk a boldogságot.

— És miben áll a ti mostani boldogságotok.

— A míg gazdagok voltunk, egy órai nyugalomunk sem volt, nem beszélhettük ki magunkat, nem gondolhattunk lelkünkre, nem imádkozhattunk Istenünkhöz. Menyi gondunk volt! Vendégek jöttek és velük a gond: mivel vendégléjük meg, mivel ajándékozzuk meg őket, hogy ne pletykázzanak felőlünk? A mikor elmentek, a bérese után néztünk. — Ezek szerettek henyélni, jobbizüen enni, — mi azonban a mienket iparkodtunk összetartani — és ekképp vétkéztünk. Gondot okozott nekünk, hogy a farkas ne tépjen szét egy csikót vagy borjút, hogy tolvajok ne károsítsanak meg bennünket. Mikor lefeküdtünk, nem nyughattunk békében, hogy a bárányok nem nyomják-e

agyon egymást s az éjszaka közepén fölkelünk, alig nyugodtunk meg ismét, közeledett a gond, hogy miként lássuk el magunkat abrakkal.

De nemcsak ez — magunk között sem volt egyetértés. Ő így akart valamit csinálni, és amugy — ennek veszekedés és bűn lett a következése. Gond következett, gond vétek után — és egy boldog óránk sem volt.

— És most?

— Most na felkelünk, szeretetben és egyetértés között beszélgetünk. Nincs mi fölött vitakoznunk, nincs ami gondot okozzon — csak egy gondunk van, hogy urunkat szolgáljuk. Így erőnkhez képes kedvvel dolgozunk, hogy az urnak ne legyen kára, hanem nyeresége. Ha a munkából jövünk, az ebéd kész, kész a vacsora is és kumiszban nincs hiány. Ha hideg van, a kályha mellett melegszünk, vagy pedig felvesszük a bundát. Arra is van időnk, hogy beszélgessünk, lelkünkre gondoljunk, imádkozzunk Istenhez. Otven évig ke restük a szerencsét és most megtaláltuk.

A vendégek nevettek.

Iljász azonban így szólt:

— Ne nevessetek, testvéreim. Nem tréfáról van szó, hanem az emberi életéről. Az öreg és én bolondok voltunk, a miért gazdaságunk elvesztése miatt sirtunk. Most megmutatta nekünk Isten az igazságot, nem szórakoztatásokra, hanem javatokra fedeztük fel nektek ezeket.

— Ez a bölcs beszéd, erősítette meg a molah, Iljász igazat mondott. Így áll ez az írásban is.

A vendégek elgondolkoztak és nem nevettek többet.

diurnista egy álló hónapig ebédelhetne s vasorálhatna.

A kiállítás egyik legjobb zenekara játszik itt a nagy teremben, amelynek precíz játékát annyival is inkább csodálom, mert bájos, fiatal hölgyek kezelik a vonót, flótát, zongorát. A primhedüsnő egy elragadó szépség, aki biztos tudomásom szerint „mély” szimpátiát érez a magyar nemzet iránt, mert hűséges kis menyasszonya (már két és fél éve) egy Párisban élő fiatal festőművésznőnek, akinek pompás oltárképét csak nem rég fogadták el elismeréssel a budapesti erzsébetvárosi templom részére.

A Palais de la Femme nagytermében valami 50—60 női akt-szobor van elhelyezve. A legjelesebb francia művészek vésőjének művei. Többnyire mithológiai alakok. A falakon is női arcképek függnek, csupa párisi szépségek, kitűnő francia művészek munkái. A szobrok s a képek sokáig lebilincselik a szemlélőt, míg nem tekintetünk a terem hátsó részén föllállított nagy üvegszekrényre esik, amely zsufova van női csecsebecsékkel, toilette cikkekkel, csipkével, müvirágokkal, kendőző szerekkel, illatszerekkel, női hajdiszkekkel és az 1900. év női divatjának legszebb példányaival. Mindez rendkívül érdekes lehet — a nőknek.

Az első emeleten négy-öt száz személyt befogadó színház várja a látogatót, amelynek programja csak kevésben különbözik a kiállítás többi színházaitól. Egymásután lépnek fel énekesnők, énekesek, azután ködfátyol- és kinematográfiai képek stb. mulattatják a nagyobb részben asszonyokból álló néző közönséget. A belépti-díj: 1 frk. 50 centimes. A belépti-díj nem oly magas, hogy sokkal többet vártunk volna érte. A női szemnek minden bizonynyal érdekes lehet megsejmelni e pavillont, amelyet nevükre kereszteltek.

A Palais de la Femme háta mögött áll a *Maeroama*, amely szintén érdekes arra, hogy felkeressük, illetve, hogy egy-két sort írjak róla.

A mint belépünk a *Maeroama* nagy méretű pavillonjába, egy nagy tengeri hajóban találjuk magunkat. Körülöttünk matrözök sürgölődnek-forgolódnak, az árbócokon vitorlák feszülnek, a gépezet tompán dübörög, a kormányos a keréknél ül s a hajó kapitánya komoly ábrázattal szegezi látcsövét a festett vászonra, mely a hajó körül kifeszítve, a havrei kikötőt ábrázolja. Maga a hajó kétszáz embert képes egyszerre befogadni.

Végre elindulunk. Az illúzió teljes. Csengenek. A hajó nagyobb s nagyobb ingással lóbálódik előre-hátra, jobbra-balra. A kapitány parancsokat osztogat, a matrözök dolgoznak, a kormányos kerekét forgatja. A körben kifeszített vászon megmozdul, lassankint elvonul Havre szemeink előtt. Halljuk a tenger loccsanását, sőt olykor mellettünk is fel-felcsap a hullám a gépek erősen dübörögnek, a hajó sipja is megszólal. A vászon mind gyorsabban halad szemünk előtt, úgy annyira, hogy egy pár perc múlva csak eget s vizet látunk s teljes az illúzió, hogy tengeren vagyunk. Nemsokára azt hisszük, hogy nem a vászon mozog, hanem mi haladunk a hajóval előre a sik tengeren.

Kis idő múlva sötét felhők borulnak az égre, a matrözök pokoli lármát csapnak, a hajó szédületesen ing — tengeri vihart élünk át. Az illúzió oly teljes, hogy némelyik utas még a tengeri betegséget is megkapja.

Lassankint lecsöndesednek a műszörnyetegek s hajónk a nápolyi kikötőbe evez. A látvány pompás. Naplementekor érkezünk meg, a *Vezuv* füstől, hajónk mellé evez egy pár csolnak, jámbósok jönnek fel fedelzetünkre s énekelnek.

Majd elhagyjuk a nápolyi kikötőt is s beérünk a velencei Lidóra. A zenekar, mely egész utunkban a fedélzeten játszik, méla olasz dalba fog. A vászonra festett Velence képe pompásan sikerült s még így festve is nagy hatást gyakorol reánk.

Ujra a sik tengerre érünk s a francia flottával találkozunk. Az ágyuk dübörögnek, felhangzik a Marseilles hangja, mi valamennyien tapsolunk a fedélzeten, majd eltűnik az utolsó torpedó is, még olykor-olykor elsurran mellettünk egy hajó s visszaérkezünk a havrei kikötőbe.

Hasonló „illúzió színháznak” nevezhető látványosságban gyönyörködhetünk a Trocadero az orosz-pavillon egyik hosszú termében, ahol a csár vonata van kiállítva. Két frankért beléphetünk a vonat valamelyik fülkéjébe, amely mesterségesen döcög. Ha az ablakhoz ülünk, táviró-oszlopok, hegyek, városok, falvak, fák, vasuti állomások rohannak el előttünk a festett vászonon. Az illúzió itt is teljes s azt hisszük, hogy valóban Irkuczból Pekingbe utazunk.

A vonaton buffet kocsi is van. Elhagyatott külön fülkéit pedig nagy kedvvel keresik fel a kiállítás látványosságaitól kimerült s ártatlan csókra szomjazó szerelmes párok.

Karácsonyi Aladár.

Munkás-sztrájk

a szegedi indóház építésénél.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 25.

Csöndes földmunkás-sztrájk zajlott le a szegedi vasuti építkezéseknél. Nyolczvan munkás, kik a pályaudvar kibővítési munkálatainál voltak alkalmazva, szombat délután beszüntette a munkát s ma már *nem is állottak munkába*. Kevésnek tartották a munkabért, amit az államvasutak igazgatósága a nehéz munka után fizet s bejelentették, hogy amíg csak kivánságaikat nem teljesítik, nem is folytatják a félbe hagyott földmunkálatot.

A mult hónap közepén alkalmazta az államvasutak igazgatósága a szegedi munkásokat. Földmunkára fogadta föl őket, amelyet csupán azért végeztetett házi kezelésben a vasut, mert a munkásokat nem akarta kiszolgáltatni vállalkozó önkényének. A helyett maga kötött velük szerződést oly föltétellel, hogy 12 krajczárt fizet minden köbméter földmunka után.

Amikor a munkások, akik valamennyien szegediek voltak, munkába állottak, kötelezte őket a máv. igazgatósága, hogy a kikötött bér fejében az Oroszlámosról Szegedre szállított földet le is hányják a vonatokról, azt betalicskássák és végül lefurkózzák.

A munkások már kezdetben elégtelenkedtek. Nebéz, hosszadalmas munka az, amely után vállalkozó többet fizet, így mondták.

A vasutigazgatóság, amely a vállalkozó kapzsiségától feltette a munkásokat, így akarva, nem akarva maga hajtotta bele a napszámókat a sztrájkba, amely tegnapelőtt tört ki a munkások között. Egyszerre *nyolczvan munkás szüntette be a munkát*, s kijelentették, hogy csak az esetben állnak ujából munkába, ha a köbméter föld után járó bért egy-két krajczárral emeli az igazgatóság, avagy ha napszámában dolgoztat velük.

Naponkint 80 kocsi álló tehervonat hordja a földet Oroszlámosról Szeged állomásra. Egy-egy vonat 1100 köbméter földet visz és összesen 48 ezer köbméter földre van a vasuti töltés kibővítésénél szükség. A földvonalokat elhagyták a sztrájk kimondásánál a napszámók s le sem hányták már azokból a földet.

A munka fennakadásáról és a sztrájk kitöréséről *Bernáth* Kalmán főmérnök, vonalbiztos, aki az építés fölötti felügyelettel megbízva volt, távirati jelentést tett az igazgatóságnak. Onnan az a válasz érkezett, hogy a sztrájkoló munkások kivánságát nem kell teljesíteni, hanem *el kell bocsajtani valamennyit* a munkából s ujakat alkalmazni helyettük.

A szegedi üzletvezetőség tényleg ennek az utasításnak megfelelőleg járt el. Ma reggel, amikor a munkások megjelentek a pályaudvaron, értésükre adták, hogy mivel átalányban nem akarnak dolgozni, így tehát nem alkalmazzák napszám mellett sem őket. A munkások erre nagy szitkozódás és káromló kifakadások között eltávoztak a pályaudvarról.

A munka sürgösségére való tekintettel az üzletvezetőség nyomban gondoskodott munkaerőről. Százhusz vasuti pályamunkást rendelt Szegedre a vonalokról s ezeket állította munkába. De mivel ezekre máshol van szükség, ma csak ideiglenesen foglalkoztatták őket s 120 oroszlámosi munkást fogadtak föl, akik már holnap Szegedre érkeznek, hogy munkába álljanak.

Az ujonnan felfogadott munkások ugyanazt a bért kapják, amelyet kaptak az elbocsájtott munkások.

A vasutnál attól tartanak, hogy a sztrájkoló munkások az ujonnan felfogadott napszámókat nem engedik holnap munkába lépni.

A persa sah neheztel.

(Elmaradt látogatások.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 25.

Rendkívül érdekes hirt jelent budapesti tudósítónk. Azt táviratozza, hogy *Muzaffer ed-Din*, Persia hatalmas uralkodója, kit tudvalevőleg legnap óta a magyar székes főváros lát vendégül falai között, *megnehezelt*. Az ekzotikus fejedelem egész komolyan duzzog. Nem annyira betegségére, mint inkább erre a neheztelésre vezethető vissza, hogy a programmszerűleg megállapított látogatások a mai napról elmaradtak.

A sah azért neheztel, mert megérkezésekor egy — *fiatal főherceg, József Agost fogadta a király képviselője gyanánt*. Keleti fogalmak szerint pedig hasonkoru, vagy a sahnál idősebb herczeknek kellett volna fogadni a vendég uralkodót, egyébként sértés esik az udvari etiketten.

Ugy látszik, hogy a sah neheztelese még sem lesz tartós, mert a sah nem tér el előre megállapított uti programjától s október 7-én ujából visszatér Budapestre, a hol mostani lakását a *Hungária* szállóban már ma lefoglalta két napra.

A sah nehezteleseéről s mai időtöltéséről egyébként a következő részletes tudósítás számol be:

(Miért neheztel a sah?)

A perzsa sah ma reggel háromnegyed 8 órakor kelt fel s rendkívül lassan, kedvetlenül fogott hozzá az öltözködéshez. Ez alatt a szálló előtt ezren és ezren csoportosultak, hogy lássák hintóba ülni a hatalmas uralkodót, ki az uj országház megtekintésére volt program szerint kiküldözendő.

De ez nem történt meg. A sahnak esze ágában sem volt kimozdulni a szállóból. Mikor e felől megkérdezték, környezete előtt így nyilatkozott:

— Negyvennyolcz éves vagyok, tehát már nem fiatal ember és a pályaudvaron mégis *oly főherczeg fogadott, a kinek még szakálla sincs...*

Ha én uralkodót fogadok, akkor személyesen fogadom, vagy olyan helyettest állítok, a ki korra nézve méltó a vendég uralkodóhoz . . .

A sah környezetében lévő hivatalos személyzet — már a magyarok tudniillik — mosolyogva hallgatták a nagy ur nehezteléséről szóló e híreket, a perzsa kíséret azonban megmagyarázta, hogy keleti fogalmak szerint sértés történt. Mindazonáltal a perzsák sem vonták kétségbe egy pillanatig sem, hogy sértő szándék lett volna. A magyar urak meg azt restelték, hogy a sah neheztelése miatt az új országház, a földalatti villamos vasut s az iparcsarnok megtekintése, a mi pedig jó előre be volt jelentve, elmarad.

(A sah beteg.)

A mi magát a különben is fáradt, beteges sahot illeti, a hatalmas uralkodó örvendett, hogy ez az etikett-kérdés otthon tartja. Vámbéry Armin előtt, kit délben kihallgatáson fogadott, így beszélt:

— Mondd meg a magyaroknak, hogy én igen szeretem a nemzetüket, de a testem nem bírja a fáradságokat. Az apám egészséges ember volt, az megnézett mindent, kibirta baj nélkül, de én beteg vagyok.

Muzaffer ed-Din csakugyan beteg. Súlyos vesebaja van, a mi nagyon megkínözza. Állandóan orvosi kezelés alatt áll. Orvosai azt mondják, hogy betegsége gyógyíthatatlan.

Mint afféle keleti ember, a sah is szereti a kényelmet, de egyébként sokkal többet pihen, mint akármelyik honfitársa. Igen nehezebbre esett, hogy ma délben Széll Kálmán miniszterelnököt s Vámbéry Ármint kellett fogadnia, de azért mindkettőjükhez kegyes és leereszkedő volt. A szállóban kitett látogatási ivre az állami méltóságok egész sorozata írta fel a nevét.

A sah gyűlöli mindazt, a mi gyors. Mikor Bécsből Budapestre érkezett, rendkívül bántotta a gyorsvonat rohanó sebessége. Egy izben annyira idegessé lett, hogy ráizent a mozdonyvezetőre, hogy lassabban hajtasson.

Ma különösen rossz napja volt a sahnak. Csaknem összes rendelkezéseit visszavonta; minden öt percében másképp intézkedett. Reggeljét például fél 12-re rendelte s mikor behozták, visszaküldte.

— Hozzák egy negyedóra mulva — kiáltott a pinczerekre.

Ujra és újra feltálaták a reggelit s már éppen ötödször fordult a pinczér, mikor a sah kegyeskedett elfogadni a pompás étkeket. Mint jó mohamedán, szeszes italt egyáltalán nem iszik, tartózkodik a sertéshústól is. Konyhájára a budapesti izraelita hitközség egy embere ügyel fel. Tegnap este egyik felszolgáló pinczér megkérdezte a sahot, nem parancsol-e pezsgőt?

— Ki nem állhatom, — felelt bosszusan.

Perzsia uralkodója csak citromos és narancsos vizet iszik. Ebből az épen nem irigylendő folyadékából tegnapról ma délig tiz litert fogyasztott el.

(Persa üdvözlő-vers.)

Vámbéry Arminnal, ki délben felkereste, a sah hosszasan elbeszélgetett Perzsiáról. A tudós orientalista bucsuzása előtt egy persa nyelven írt üdvözlő-verset nyújtott át, melyet az opera mai színlapjára nyomtattak ki.

A vers négy sorból áll és magyar fordításban így hangzik:

Isten hozott, oh Persia dicső királya!
A te megérkezésed tele szerencsével legyen!
Üdvöz légy, oh korszakok uralkodója!
A te neved mindig tiszteletteljes maradjon!

Déli 12 órakor a sah kísérete marsal-asztalhoz ült a szállóban. Ebéd alatt Vámbéry a nagyvezér jobbján foglalt helyet.

(Merénylet a sah ellen?)

A sah délután a Ferencz József hidon át udvari fogatban Budára hajtattott.

Innét visszafelé jövet, a pesti oldalon, az Andrassy-ut elején egy negyven év körüli munkás a hintót körülfogó lovasrendőrök csoportja közt a sah kocsiához ugrott s kérvényt dobott be.

Első pillanatban mindenki merényletre gondolt. Csak a sah ült nyugodtan hintójában. Mikor az illetőt elfogták, a sah magához intette az udvari hintó mellett lovasrendőrfelügyelőt s így szólt hozzá;

— Ne bántsdok ezt a szegény embert!

A sah rendeletére a munkást rögtön szabadon bocsátották.

A sah ezután a lóversenyterére hajtattott, ha az udvari páholyban foglalt helyet. A negyedik futam után visszahajtatott a Hungária szállóba.

(Két felköszöntő.)

Este 6 órakor a Hungária szálló nagytermében 79 teritékü ebéd volt. A terem pompásan fel volt díszítve virágokkal, díszcserjékkel, szönyegekkel és tükrökkel. A patkó alakú asztal fő helyén ült Muzaffer ed-Din sah, balján egy hely üresen maradt. Azután következett József Ágost főherceg. Közte és a sah között Mohandesztoz Mamalek perzsa miniszter állt s a tolmács szerepét töltötte be. A sah jobbján foglalt helyet Széll Kálmán miniszterelnök, aztán a persa udvari miniszter, a főhercegtől balra Ermine szultán és a nagyvezér. A sah kíséretével vegyesen ültek Apponyi Lajos gróf főudvarmester, Nerimán kán rendkívüli követ és miniszteri meghatalmazott, Eperjessy rendkívüli követ, Bechtoldsheim br. lovassági tábornok, Fejérváry Géza br., Lukács László, Wlassics Gyula, Plósz Sándor, Hegedüs Sándor, Cseh Ervin miniszterek, Perczel Dezső képviselőházi elnök, Rakovszky István, a számvevőszék elnöke, Szabó Miklós kuriai elnök, Gromon Dezső és Tarkovich államtitkárok, Beniczky Ferencz főispán, Márkus József főpolgármester, Rudnay főkapitány, Keglevich gr. intendáns stb.

Bort a keleti vendégek nem ittak, csak narancsvizet. Ebéd közben a sah felemelkedett s persa nyelven — mit rögtön francziául tolmácsoltak a következő felköszöntőt mondotta:

Üritem poharamat fenkölt barátomnak, Ó Felségének, Ausztria császárnak és Magyarország királyának egészségére, a kinek vendégszeretete környezett úgy Bécsben, mint itt és a melyre mindig hálással fogok visszaemlékezni. I. Ferencz József császár és király Ó Felsége éljen!

Lelkes éljenzés követte a pohár köszöntőt, a zenekar a himnuszt játszotta. Az utolsó akkordoknál József Ágost főherceg, mint a király képviselője felállott s így válaszolt:

— Ó Felsége itt létével nagyon megtisztelt bennünket és nagyon örülünk, hogy Ó Felsége jól érzi magát körünkben. Legyen szabad remélnünk, hogy a sah Ó Felsége, ha — a mint kilátásba van helyezve — rövid idő mulva visszatér ide, ismét jó benyomásokat fog itt szerezni. Muzaffer ed-Din sah in sah Ó Felsége sokáig éljen!

A toasztot követő harsány éljenzés után a zenekar a perzsa himnuszt játszta, a sah pedig hálással bólintgatott fejével.

Az ebéden pezsgő nem volt. A sah nem sokára visszavonult lakásába, hogy az operaházi előadásra készüljön.

(Diszeloadás az operában.)

A m. kir. operaházban ma este a sah tiszteletére diszeloadást rendeztek. Az egész utvo-

nalat óriási közönség szállta meg, a mely közt nagy rendőri asszisztencia tartotta fenn a rendet. Az operához vezető utcákon a kocsiközlekedést már fél 8-kor elzárták.

8 órakor érkezett meg az udvari hintó tizenkét lovasrendőr és négy kerékpáron ülő titkos rendőr által körülveve. A mint a hintó megállt a baloldali lépcsőház előtt, a sah rögtön leszállt. Keglevich István gróf üdvözlését fogadta. Az első emeleten József Ágost főherceg fogadta a vendég uralkodót, ki aztán az első emeleti középpáholyba ült a főherceg, Széll Kálmán miniszterelnök, Bechtoldsheim br. lovassági tábornok, Lobkowitz herceg hadtestparancsnok és a nagyvezér társaságában. Érdekes, hogy a magyar urak már a sahtól kapott magas rendjelekkel jelentek meg.

A közönség felállva üdvözölte a sahot, a zenekar pedig a perzsa himnusza zendített rá.

Bánk-bán első felvonásának befejezése után a sah magához hívatta az intendáns s legmagasabb megelégedésének adott kifejezést. Végignézte az operát követő balletet is s aztán visszahajtatott szállására.

(A sah elutazása.)

Muzaffer ed-Din e hó 27-én, csütörtökön délelőtt kíséretével együtt Konstantinápolyba utazik. Onnét október 7-én visszatér Budapestre, itt marad még 8-án is s aztán hazautazik Teheránba. A Hungária szállóban lévő lakását úgy magának, mint kíséretének már lefoglalta erre a két napra.

Ma este Konstantinápolyból Belgrádba külön vonat indult persa és török méltóságokkal, kik ott várják meg a sahot s ünnepélyes fogadtatásban részesítik.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A két csillag.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, szeptember 25.

Két színház csillagáról szól az ének. Két csillagról, a kik közül az egyik névleg is Csillag, a keresztnevét minden ember úgy is kitalálja.

A történet pedig kulisszatitkokat tár fel.

A ki a nemzeti színpad világában ismerős, tudja, hogy a két legelkeseredettebb rivális évek hosszú során át Csillag Teréz és Láncey Ilka voltak. Az elsőbbségi jogon kívül talán talán a népszerűség is okozta azt, hogy Láncey a Nemzetinél majdnem teljesen mellőzték! Érvényesülni legalább semmiképp sem tudott. Elsőrangú szerepeket sohasem kapott.

Hogy mellőztetése méltánytalan volt, kiderült öt év előtt, a mikor Láncey Ilkát a Vig színházhoz szerződtették. Csakhamar a Láncey dicsőségét zengette az egész sajtó. Mintha csak akkor fedezték volna fel. Rövid időn belül ő lett a székesfőváros legünnepeltebb művésznője. Beszélnek, hogy a Nemzetiben nem egy művésznőket a sárga irigység fogta el, amiért a Láncey dicsősége napról-napra gyarapodott.

Most fordult a kocka. Csillag Teréz a Vighez és Láncey Ilka a Nemzetibe szerződött. Igen, de Csillag Teréznek a szerződése csak december végén jár le. Quid nunc? Ujból kezdődjék a rivalitás? Sokáig tanakodtak első hazai műintézetünkben, mit csináljanak a két művésznővel, a kik el nem férnek egy csárdában.

Végre is a művészi hiúsággal oldották meg a súlyos kérdést.

Ravaszul kieszték, hogy mind a két művésznőnek azzal lehet a legnagyobb örömet szerezni, ha mielőbb elválasztják őket egymástól.

Békés egyezséget kötöttek tehát Csillag Terézszel, a ki már e hó végén megválnék sok nagy dicsőségének színhelyétől, a Nemzeti színházról, a hol e héten lép fel utoljára.

Igy marad Lánzy Ilka rivális nélkül a Nemzeti színházban, a hol bizonyára szintén nagy művészi sikerekben lesz része, bár első műintézetünk mindenestre sokat veszít Csillag távozásával. Hogy mennyit, az csakhamar ki fog derülni.

* **A megnyitó előadás.** *Hamlet* szombaton előreláthatólag jó előadásban fog színrekerülni. A címszerep, *Molnár Lászlónak* színházunk állandó vendégének kitűnő alkotása. A többi szerep a szintársulat legjobb erőivel van betöltve. *Oféliát* *Angyal Ilka* Aradon máskor is nagy sikerrel játszotta már, *Polinius Mezey Péternek*, a színészkirály *Fenyéri Mór*nak, *Horatio László Gyulának*, *Claudius Bács Károlynak* kipróbált jó szerepe. *Laertes Palágyi Lajos*, *Gertrud Kalocsa Róza* a színészkirálynő *Tuchányi Olga*, a két sirásó *Nyilasi és Hegyesi* lesz.

* **A bérletre még mindig szépen folynak a jelentkezések.** Egy kissé meg fog változni a színház képe, mert különösen a földszinten többen vannak olyanok, a kik eddig vagy egyáltalán nem, vagy csak évek előtt bérlettek. Páholyok páros bérletre kaphatnak még a pénztárnál, *hol Gonda László* mindennap délelőtt 10—12-ig, *délután 3—5-ig* várja a közönséget.

* **Az első vigjátéki előadás.** A mindenképen változatos műsorban, melyet *Leszkay* igazgató októberre összeállított az első vigjáték kellemes estét fog szerezni a közönségnek. *Az egér*, mely már évek óta nem került színre társulatunknál, most ismét műsorra volt tűzhető. A címszerepet, *Harmath Józsa* fogja játszani, kit erre a kedves szerepre egész lénye hivatottá tesz. *Peppát Turchányi Olga* a másik két nőalakot *Angyal Ilka* és *Kalocsa Róza* játssza. Az egyetlen férfiszerep *László Gyuláé*.

* **A vidéki színházcsodaboragai.** Zomborban két év óta *Deák Péter* szintársulata működik. Az idén *Deák* megkapta a soproni színházat, ahol újév napján kell működését megkezdnie, és így Zombort október 1-től január 1-ig annál szívesebben adták ki neki, mert a soproni nagy társulatával kötelezte magát jönni. Be is terjesztette műsorát, de amidőn elküldte bérletgyűjtőjét, hogy az október 1-i megnyitáshoz mindent előkészítsen, a polgármester tudtára adta, hogy október 15-ike előtt egyáltalán nem engedi működni, de legjobb szeretné, hogy *egyáltalán elmaradna* az idén. Ők az azt hozta fel, hogy ők csak úgy fogadják el a társulatot, ha Sopronból kapnak jelentést, hogy ott ugyane tagok vannak bejelentve és hogy ők elfogadták, ami még eddig nem történt meg. A halasztást pedig azért akarja, mert még nagyon meleg van és több család megkérte őt, a polgármestert, hogy *a szép időre való tekintettel halassza el a színháznyitást*, mert ők inkább sétálnak és anyagi viszonyaikra való tekintettel legjobb szeretnék, ha egyáltalán nem kellene költeni. Hogy a társulat, amely egri szezonját 1-én fejezi be, mit csináljon, azzal nem törődnek.

* **A vidéki szintársulatok köréből.** *Somogyi Károly* szintársulata jelenleg Szarvason játszik, hol *Pintér Imre* baritonista egy napon ünnepelte színészségének 20. házasságának tiz éves jubileumát. Legutóbb *Forrai* ju alomjátékaul a „Bőregér” került színre, mely alkalommal a jutalmazandót nagy és rokonszenves óvácziókban részesítették. *Halasi Béla* színházvezető Gyula város tanácsához az iránt folyamodott, hogy az ujonnan szervezett társulatával előadásokat tarthasson október folyamán. A tanács az igazgatót kérelmével elutasította.

Széchenyi szobra megkerült.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 25.

Szeptember 13-án történt az a különös eset, melyet az *Aradi Közlöny* is részletesen megírt, hogy a budai Svábhegyen ellopták *Széchenyi István* gróf mellszobrát. Azóta éjjel-nappal kutatott a tettesek után a rendőrség, attól félve, hogy elmulasztja az időt s mire a szobor megkerül, annak ércz-anyagát felolvasszák s így értékesítik a nem mindennapi tolvajok.

Ma végre megkerült a szobor, megkerült a tettes is. Bécsben találták meg mindakettőt, hosszú hajsza és éles vizsgálódás után.

A gyanu mindjárt Bécs felé irányult. Sőt sikerült némi nyomokat is találni, ezt azonban a rendőrség szigorúan eltitkolta, nehogy kiszalaszsa kezeiből a tettest.

E hó 21-én a bécsi északi pályaudvarba egy láda érkezett, melyet Budapesten, a nyugati pályaudvarban adtak fel még szeptember 14-én, *Stern* Jakab vasuti vendéglős címére. A ládára a bécsi policzia rögtön figyelmes lett s értesítette róla a budapesti rendőrséget. Ettől azt a választ kapta, hogy rendkívül óvatosan járjon el s el ne szalaszsa azt az embert, ki a ládáért jelentkezni fog.

Ma azt táviratozták Bécsből, hogy a ládáért egy *Weinberger Fülöp* nevű ember jelentkezett, a kit rögtön letartóztattak. Eleinte azt állította, hogy ő az a bizonyos *Stern* Jakab s ércz-edények érkeztek a címére, de mikor szigorú vallatásra fogták, megmondotta az igazi nevét s azt állította, hogy a ládában megtalált szobort Budapesten vette egy ismeretlen, munkás kinézésű embertől száz koronáért.

Weinbergert, a ki Bécsben ócska vassal kereskedik, a budapesti rendőrség jól ismeri, sőt fekete könyvében is van róla feljegyezve néhány jellemző adat, mely a következőket mondja: *Weinberger Ferencz tolvaj, orgazda és sikkasztó*, szül. 1842-ben a zemplénmegyei Strabkán, izr., nős, házaló. Budapesten a Külső Váci-ut 62. szám alatt volt bejelentett lakása.

Weinbergert lehozzák Budapestre s itt fogják kivallatni, hogyan került hozzá a szobor, mely bécsi utjából immár közelében hazakerül s ismét elfoglalja helyét a Svábhegyen.

Lopás miatt a halálba.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Nagyvárad, szeptember 25.

Egy könnyelmű fiatal ember fekszik halálos sérüléssel a biharmegyei közpórház egyik betegágyán. Eldobta magától az életet, mert uri módra akart élni, mit viszonyai nem engedtek meg s könnyelműsége arra indította, hogy a máséhoz nyuljon. Lopott a szerencsétlen, kiről kitűnt, hogy katonaszökevény is s a büntetéstől való félelem és szegény kezébe adta a gyilkos fegyvert. Mellbe lötte magát s aligha marad meg az életnek.

Pár hónappal ezelőtt került Nagyváradra *Fábián Sándor*, hevesi születésű, 24 éves kárpitós segéd Budapestről, hol pár évig dolgozott. Itt keresett munkát a fiatal ember s *Gebhart* József kárpitós mesternél kapott is, ki alkalmazta állandóan, mert látta, hogy használható ember.

Fábián nem sokáig érezte magát idegennek Nagyváradon, mert kezdett mindenhol megfordulni. Különösen a mostanában tartott színővendék és műkedvelő előadásokon szerzett magának ismeretéseket. Elegánsan öltözködött, mindenik előadásra az első sorban váltott magának jegyet virágot adogatott föl a „prima-donnák”-nak, kiknek be is mutatkozott. Előadás után velük maradt s nagy lábon költokezett.

adta az urat. Mindenütt elbeszélte, hogy ő milyen gazdag családból való, mit elhittek neki s így nem tünt föl nekik pazarlása.

A könnyelmű kárpitós legény utóbbi időben elhanyagolta a munkát is. Gazdája ezért azt mondta neki, hogy nem ad tovább alkalmazást, ha csak meg nem becsüli magát. *Fábián Sándor* erre a mult héten egyszerre el-tünt gazdája házából.

Gebhart József nem törődött volna vele, azonban észre vette, hogy egy kabátot és egy mellényt is elvitt magával, ami az ő tulajdona.

Jelentést tett a rendőrségnek s kérte, hogy közzé tegyék a hűtlen segédet, mert lopott tőle s nem tudja, hogy nem vitt-e el más egyebet is.

A rendőrség nyomozott a tolvaj kárpitós-segéd után s ekkor megtudta, hogy *Fábián Székelyhidra* ment. Azonnal értesítették az ot-tani főszolgabírószéket, hogy puhatolják ki s vezessék elő. Időközben megtudta a rendőrség azt is, hogy *Fábián* katonaszökevény s a hevesi előjáróság ezért országosan körözteti. Át-irt ismét a székelyhidi szolgabírószékhöz, hogy azonnal tartóztassák le.

Tegnap délután jött a főszolgabíró válasza a rendőrséghez. Azt írja, hogy *Fábián Sándor* *Stubenberg* gróf birtokán dolgozott. A szolgabíró szombaton kihallgatta s előadta neki, hogy elő kell állítani a nagyváradai rendőrséghez.

Fábián Sándor hazament lakására kellő fedezettel, ki a ház előtt várt reá. A tolvaj kárpitós legényt pedig este 6 és 7 óra között öngyilkosságot követett el, *mellbe lötte magát*.

Vasárnap reggel vitték Nagyváradra a biharmegyei közpórházba súlyosan megsérülve. *Pataky* Károly fogalmazó tegnap délután kihallgatta az öngyilkost s ez azt adta elő, hogy szégyelte a büntetést s ezért vágyódott a halálba. A lopást beismerte ugyan, de azt mondja, hogy tévedésből vitte el a gazdája ruháját.

Az orvosok állítása szerint sérülése halálos, mert a golyó baloldalt s szíve alatt hatolt be a belsejébe s egy-két nap alatt elpusztítja az öngyilkos fiatal embert. Az esetről a rendőrség értesítette a hevesi előjáróságot.

Ép észszel a tébolydában.

(Küzdelem a szerelemért.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 25.

Nagy szenzációt keltett pár hó előtt *Pick* Dávidnak, egy magyar honosságu ifjunak a története, ki tulajdon atyja a gráci tébolydába internált, mert — nem hozzá méltó házasságot akart kötni. Az ifju ugyanis dúsgazdag, a leány pedig nagyon szegény s miután szerelméről lemondani nem akart, *Pick* Dávidot tébolyodottnak nyilvánította az atyja s elvitette a gráci szomorú házába.

Azóta ott sanyálódik a szerencsétlen fiatal ember. Hasztalanul küzd, hasztalanul protestál, — nem nyílik meg előtte a tébolyda kapuja, sőt mind szorosabb lesz körülötte az őt fogva tartó kapocs.

Pick Dávid története azon a réven vált újból aktuálissá, hogy ma Budapestre érkezett a menyasszonya, *W. Johanna*, egy feltűnő szépségű fiatal leány.

Ritka erélylyel, férfias szízzel van felruházva ez a fiatal hölgy, aki arra vállalkozott, hogy kedvesét a tébolydából kiszabadítja. Rémitő dolgokat mesél arról, milyen szenvedéseken esett keresztül ebben a munkájában. Sikerült neki álruhában beférkőzni az örültek házába s ott szerelmesével megbeszélte a kiszabadulás terveit. Már már közel álltak a szökéshez, mikor egyik ápoló felfedezte és elárulta

szándékukat. Johannának menekülni kellett s azontul csak levélben válthatott szót kedvesével.

Érdekesek ezek a levelek és Pick Dávid, valahányszor atyjáról emlékezik meg, ötgunyosan mindig „Szeretreméltó atyám”-nak czimezi. Egyik levelében, mely szeptember hó elejéről van keltezve, ezeket írja:

Édes Johannám!

Forduljon dr. Anton gráci professzorhoz, ügyesen beszéljen vele, honorálja is. Én már beszéltem vele egyszer, akkor átadtam írásban szenvedéseim történetét.

A Landesgericht-től itt járt az orvos-kommisszió, tudja meg ennek is a döntését. Ha itt bebocsáttatást nem nyerne, menjen el személyesen gróf Clary helytartóhoz, vagy ennek nejehez, a mi még jobb lenne és kövessen el mindent, hogy kiszabaduljak e rettenő helyzetből.

Egy másik levélben, mely szintén szeptemberben íródott, ezeket mondja:

Mi van a felségfolyamodással? Miért nem felelt már előbb is e fontos kérdésekre? Jöjjön mielőbb Grácba. Irja meg, járt-e már Metternich hercegnőnél? Az ő protekciója jó szolgálatokat tehetne.

Harmadik levelében kétségbeesetten panaszkodik arról, hogy semmi reménye sincs a szabadulásra, sőt atyja valamelyik németországi tébolydába akarja vitetni, hogy távolabb essék a szeretett leánytól s hogy ez egy lépést se tehessen az érdekében.

— Az isten szent szerelmére, — sürgeti a leányt — cselekedjék gyorsan, különben — vége...

W. Johanna már a mai nap fent járt a belügyminisztériumban, hogy ott Pick Dávid honossági iratait megszerezze, melyek alapján a kiadatás iránti lépéseket fogja megtenni. A minisztériumban biztató ígéretet kapott s így megtörténhetik, hogy a sokat szenvedett fiatal ember pár hét alatt a tébolydából kiszabadul.

HIREK.

— **A miniszter elhalasztotta utját.** Ugy volt, hogy Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter október hó 2-án lejön Aradra s ez alkalommal a nevezetesebb ipartelepeket megtekinti. A kereskedő és iparosvilág nagyban készült a miniszter fogadtatására, apró részletekig megállapította az itt tartózkodás programját, sőt rögtönzött kiállításban is be akarták mutatni a helyi ipar előhaladott voltát. A miniszter lejövetele azonban közbe esett okok miatt későbbre marad, mit az aradi kereskedelmi és iparkamara az alábbi kommunikében ad hírül:

Hegedüs Sándor m. kir. kereskedelmi miniszter ur ó nagyméltóságának f. é. október hó 2-ikára tervezett aradi látogatása elmarad, illetve október hó második felére halasztatott el. A kereskedelmi és iparkamara-hoz érkezett távirat szerint ugyanis a kereskedelmi miniszternek a látogatására kitűzött napon hivatalos ügyben Bécsben kell lennie, mely elfoglaltságát — miután nem tőle függ — más időre nem tehetette.

A rögtönzött kiállítás elmaradásáról a kiállítási bizottság a következőkben értesíti az érdekelt iparosokat:

Miután Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter ur Ó Nagyméltóságának október hó 2-ára Aradra tervezett jövetele közbejött akadályok miatt bizonytalan időre halasztatott, értesítjük a kiállítani szándékozó t. iparos társainkat, hogy a tervezett rögtönzött

kiállítás nem fog rendeztetni. Tisztelettel: A kiállítási bizottság.

— **Október hatodika.** A szomorú emlékü dátumtól még csak pár nap választ el. A kolozsvári egyetemi ifjuság, mint lapunknak írják, ebből az alkalomból nagyobb szabású gyászünnepet fog rendezni, s az ezt célzó előkészületeket már most megkezdték. Szegeden szintén mozgalmat indítottak a vértanúk emlékének méltó megünneplése. A mozgalom élén Polczner Jenő országgyűlési képviselő áll.

— **A Mittelman-gyár megvételét megfelelezték.** A Mittelman-féle gyár és telek megvételü ügye a törvényhatóság határozata után sem került le a napirendről. A határozatot, mely a gyár és teleknek a város részére történendő megvásárlását mondja ki, öt törvényhatósági bizottsági tag: Avarfy Ferencz, Ledeschi Viktor, Mayer Miksa, Tenner Lajos és Sonnenfeld Károly megfelelezték a belügyminiszterhez.

— **A kedvezményes fogyasztási adó bejelentési határidő.** azon szőlős gazdák részére, kik saját használatra termelnek bort, legközelebb lejár. A fogyasztási adó kezelő hivatal figyelmezteti ezre az aradi szőlő tulajdonosokat.

— **Damjanich-ereklye őrzője meghalt.** Nagybecsü ereklye utján lett ismeretes özv. Kócsi Ferenczné, pankotai asszony. Ott ékeskedik a neve az aradi ereklyemúzeum egyik tábláján, azon, amely Damjanich tábornok mankójára van akasztva. Kócsi Ferenczné volt az adományozója ennek az ereklyének, melyet ötven évig kegyelettel őrzött. Damjanich magán szolgájától került hozzá a mankó azzal a kötéllal, melylyel a hőst felakasztották, s a tábornok kisebbik mankójával együtt. Ez utóbbit használta, mikor a bitófa alá vitték. A kötéll és a kis mankó elkallódott, a harmadik ereklye azonban, a múzeum vezetőségének utánjárása folytán a hozzá méltó helyre került. Most abból a szomorú alkalomból esik szó özv. Kócsi Ferencznéről, hogy tegnap Pankotán meghalt, s ma délután volt a temetése. Koporsójára az aradi ereklyemúzeum vezetősége koszorút küldött.

— **Elismerés az önkéntes tűzoltóknak.** A főkapitány azon javaslatot terjeszti a tanács elé, hogy az önkéntes tűzoltói karnak a Bing-féle ház égése alkalmával az oltásnál tanusított buzgóságáért elismerését nyilvánítsa. A javaslatot, mely igazán a megérdemelt jutalmazást czélozza, bizonyára elfogadja a tanács.

— **Jenő főherceg a hohemsi zsinagógában.** Jenő főherceg, az innsbrucki badtestparancsnok tegnap átutaztában több órát töltött Hohenemsben és ez alkalommal fogadta az ottani zsidó hitközség küldöttségét, melyet két hitközségi előjáró és Tänzer dr. rabbi vezetett. A kihallgatás végeztével a főherceg hadsegédének kíséretében a főkapitánnyal és polgármesterrel együtt ellátogatott a hohemsi impozáns, régi zsinagógába is. Itt élénk érdeklődéssel hallgatta a hitközség elnökének magyarázó szavait. Délben a főherceg ebédet adott, melyen a hitközség előjárója Mens doktor is hivatalos volt.

— **A torontáli helyi érdekű vasút ügye** a kereskedelemügyi miniszter és Torontálmegye között, mint nekünk sürgönyzik, hosszas tárgyalások után, elintézését nyert. A vasutnak Torontálmegyében levő 405 kilométernyi hálózatát október 1-én a magy. kir. államvasutak veszi üzembe. Az erre vonatkozó szerződésben a vasut társaság részére biztosított kvóta, valamint a teendő intézkedések tetemesen megjavítják a helyzetet. A dolog törvényjavaslatként közvetlenül a megnyitás után kerül a képviselőház elé.

— **Közgyűlési vonat.** Az aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatósága tudatja, hogy

október hó 1-én Csanádvármegye közgyűlésére való tekintetből, az 1. sz. személy vonat Aradtól Mezőhegyesig is közlekedni fog. A vonat Aradról reggel pontban 5 órakor fog elindulni.

— **Huszonhárom tisztjelölt.** A csász. és kir. 33-ik gyalogezredbeli egyéves önkéntesek előtt, akik a napokban tették le a tisztvizsgát, ma hirdette ki Baitz Károly kapitány, ez önkéntes iskola parancsnoka az eredményt. A hosszú kardot a következő önkéntesek kapták meg: Kirileszki Gyula, Bocsy Aladár, Biró Ernő, Bele Béla, Bukovetz Ferencz, Dani Pál, Erdélyi Antal, Fleischer Adolf, Filpelger Andor, Hegyessy Árpád, Joanovics Sándor, Kormos Elemér, Messer Miksa, Mihulin Miklós, Neff János, Posspsil Ferencz, Papp József, Schauer Gábor, Strausz Sándor, Schaff Béla, Tokodi Sándor, Taraba Vilmos és Volf Jenő.

— **A nemzeti szövetség köszönete.** Az aradi nemzeti szövetség elnöksége köszönő átiratot küldött Panker Viktor lakatos mesternek abból az alkalomból, hogy a szövetség által rendezett hazafias ünnepélyeken a király születésnapján és István király napján műhelyének személyzetét, 52 embert a lampionos menetben való részvételre átengedte.

— **Főispán és alispán pöre.** A győri esküdtszék október 5-re tüzte ki Pálffy-Daum, Vilmos herceg, Mosonmegye főispánja és Tóth Imre volt alispán közötti becsületsértési és rágalmasági ügyben a főtárgyalást, melyben Tóth lett volna a vádlott. Most, mint nekünk sürgönyzik, a herceg visszavonta a följelentését, mert Tóth neki teljes elégtételt adott. Egy nyilttéri közlemény jelent ma meg egyik mosonymegyei lapban, melyben Tóth kijelenti, hogy a főispán ellenében tett állításai, mint utóbb meggyőződött, alaptalanok s az alapítványok körül semmiféle visszaélések sem történtek. Férfias kötelességének ismeri ezért, hogy a hercegtől bocsánatot kérjen.

— **Gólya a vasuton.** Érdekes körülmények között jött egyik legujabb magyar honpolgár a világra. Ma este, mikor az erdélyi vonat az aradi állomásra beérkezett, a nagy tolongás közepette egy kis gyermekkel szaporodott meg a társadalom. Az eset hírére Tisch Mór dr. kerületi orvos is megjelent az állomáson és kellőleg segédkezett. Ha az előjeleknek hinni lehet, a kis gyermekből, vagy vasuti miniszter lesz, vagy mozdonyfűtő, avagy a kettő közötti rangban valami.

— **Halálozás.** Az éveken át Aradon lakott és sokak által ismert Hallósy-család sénéiora hunyt el e hó 17-én a budapesti Vörös kereszt kórházban: Hallósy Odön, vasztinai báró Rédli Béla uradalmának tisztartója, ki 42 éven át szolgálta lankadatlan buzgalommal és hűséggel uraságát, Bács-Bodrog vármegye érdekeit és ez által hazáját. Holttestét Szabadkára szállították s e hó 20-án ott tették nyugalomra nagy részvét mellett a családi sirkertben. A boldogultban Hallósy László, Arad városi tisztviselő édes atyját vesztette el.

— **Pör Kubelik miatt.** Mindenki emlékezik még a világhírré vergődött cseh művészgyerekek: Kubelik Jan hangversenye idejéből az ő monoklis, kopaszarcu impresszáriójára: Dunkl Norbertre, ki együtt járta be a világot a fiatal hegedükirálylyal, mint a hangversenyek rendezője. Dunkl hét hangverseny rendezésének jogát eladta Rendes Szidornak, a nagyváradi Lloyd kávéház volt bérlőjének, ki sok irigy embert szerzett ekkor magának. Sokan irigyelték tőle azt az ezrekre menő pénzt, a mit a cseh gyerek hegedüje ő neki jövedelmezett.

Ugy látszik azonban a következőkből, hogy kellemetlenségei és kárai eredtek Rendes Szidornak e vállalkozásából, nem pedig haszna. Bunvádi följelentést tett ugyanis Dunkl Norbert ellen a budapesti államrendőrségnél csalás és sikkasztás miatt. A följelentés szerint Pozsonyban lett volna az első hangverseny

ez év február 8-án, mely Rendes Szidort illette. Mikor már Rendes megtett minden előkészületet, akkor Kubelik nem jelent meg a hangversenyen, mert Dunkl másfelé járt vele. Ugyanigy járt Rendes Szidor a zágrábi hangversenyvel is, ez is elmaradt. Rendesnek ebből 1484 korona 40 fillér tényleges kára támadt.

Pécsett is hirdette volt egy hangverseny, ennek jogát pedig Dunkl eladta *Tiszai* Dezsőnek, az elhunyt szinigazgatónak is. Sulyosan vádolja még Rendes Szidor Dunkl Norbertet azzal is, hogy a brassói és soproni koncertekkel őt 3080 korona erejéig megcsalta, illetve ez összeget elsikkasztotta, mely összegben felül még 2160 korona tényleges kárt okozott neki. Dunkl Norbert azóta külföldön jár és Rendes Szidor nemhogy a 4484 korona kárát, de még az előlegezett 3000 koronáját sem tudja megkapni a gavallér monoklis impresszáriótól. Rendes Szidor most dr. *Berényi* Sándor fővárosi ügyvéd útján feljelentette Dunkl Norbertet és köröztetni kéri. Az államrendőrség már megkezdte az előnyomozást az érdekesnek ígérkező bűnpörben.

— **Slatin pasa a király előtt.** *Slatin* pasát, aki pár nap előtt érkezett vissza Angliából, hol *Viktória* királynő vendége volt, ma a király külön kihallgatáson fogadta. A pasa holnap utazik el Bécsből.

— **Megbüntetett ezredes.** Még augusztus közepén történt, hogy *Udvarnok* Viktor, a Budapesten állomásozó 52-ik gyalogezred ezredese a Molnár-utca sarkán összevagdalta *Domonkos* György ügyvédjelöltet. Ugy történt az eset, hogy Domonkost meglökte az ezredes lóva, amelyen egy tisztiszolga ült s Domonkos a botjával rávágott a lóra. A tisztiszolga odakiáltotta az ügyvédjelöltnek:

— Unverschämtheit!

— **Halts Maul!** szólt vissza Domonkos, azután tovább ment a Molnár-utca felé.

Amikor a sarokra ért, mögötte termett lóháton *Udvarnok* ezredes s ezzel a kiáltással: *Du Hundskerl!*, kardjával az ügyvédjelölt arcába vágott. Domonkos az eset után a negyedik kerületi kapitányságra sietett, ahol a rendőrorvos bekötötte sebeit. A kinos ügyben a 31-ik gyaloghadosztály parancsnoksága megindította a vizsgálatot s ma hirdették ki az ítéletet *Udvarnok* ezredes előtt. A hadosztály parancsnoksága az ezredest *négy napi* „Stations-arrest“-re ítélte.

— **Ujabb pénzhamisító banda.** Alig hogy felfedezték *Takács* Zoltán bankógyárát, ma újból pénzhamisítók nyomára jött a budapesti rendőrség. Ez a banda hamis egyforintosokkal árasztotta el a fővárost. Ma este letartóztatták *Szántó* József szolgálégényt, kinek lakásán a pénzhamisító gép eszközeit megtalálták.

— **Egy aradi ur kalandja.** Minden kommentár nélkül közöljük itt a *Szegedi Napló* alábbi hírért, mely egy aradi urnak az alföldi metropolisban átélt, meglehetősen pikáns éjjeli kalandját a következőképp mondja el:

Rémes sikoly verte fel tegnap éjjel után a *Bercsényi-utca* lakosait. Az egyik házból kétségbeesetten menekülve rohant ki egy elegáns férfi, akit nyomon követett a másik. A sikoly ugyanekkor felülről hangzott és pedig félreismeretlenül nőtől eredt. A menekülő férfit egy 46. gyalogezredbeli katona fogta el és a ház urával együtt vitte a rendőrség felé. Csak hogy ez nem ment igen könnyen, mert ez kétségbeesetten védekezett s olasz szavakkal kiabált segítség után. Sőt aztán néhány rendőr s ezeknek a segítségével sikerült bevinni a rendőrség éjjeli őrtanyájára. Őt kihallgatták a panaszos férjet, aki előadta, hogy az éjjeli látogató merényletet akart elkövetni a felesége ellen s már

fojtogatni kezdte, mikor a kellő időben megjelent. Az éjjeli vendég eleinte nem akarta inkognitóját elárulni, de aztán kisült róla, hogy *előkelt aradi tisztviselő*, aki becsipett állapotban követte el tettét. Az ügy jelenleg a kihágási bíró előtt van.

— **Fejlesztéssel leütött rendőrfőnök.** Mint Rómából táviratozzák, *Lismara* lovagot, a rendőrség főnökét, ma egy ismeretlen ember megtámadta és fejlesztéssel leütötte. A rendőrfőnök haldoklik.

— **Borzalmas találkozás.** *Petri* Lajos nagybecskereki 15 éves lakatos inas *Fichtl* József ottani lakatosmesternél állott alkalmazásban. Mult hó 28-án haza ment szüleihez a *Wolfinger* tanyára, ahol az atyja gépész. A fiu másnap kora hajnalban befelé indult a városba. De nem jött vissza gazdájához s bármennyire keresték a fiut, csak nem került elő. Ma reggel aztán borzasztó módon kellett az atyának fiát vizontlátnia. Ott feküdt a kukoriczában, a hangyák, különféle bogarak, varjak, rókák *tisztára leettek róla minden húst*, csupán a csontvázat hagyták meg, amely mellett egy rövid csövű kilőtt mordály hevert a földön. Az atya szerencsétlen fiát a ruhafoszlányokról ismerte föl. A nyomozást *Reitter* rendőrkapitány vezeti erélyes kézzel, amennyiben alapos a föltevés, hogy a fiut lelőtték s félrevezetésül helyezték mellé a kilőtt fegyvert.

— **Világhírű sakk mesterek tornája.** Ma délután folytatták a Szegeden időző sakk mesterek mutatóványaikat az Otthon termében, hol ezután is nagyszámu közönség gyűlt egybe tisztelőkre. Ezúttal *Lasker* játszott úgy, mint tegnap *Maróczy*. Ot partnerrel küzdött meg egyszerre, anélkül, hogy megtekintette volna a táblákat. Természetes, hogy mindannyit legyőzte. *Maróczy* és *Marcó* egy érdekes szimultán játékot mutattak be. Huszonnégy körrel vették fel a versenyt, még pedig olyképpen, hogy előbb *Marco* tette meg táblánként a húzásokat, azután *Maróczy*, akinek bele kellett magát találnia mestertársa kombinációjába. — Aztán, amint körbe mentek asztaltól asztalhoz, *Marco* is megcsinálta ugyanezt. A mesterek 21 játszmát nyertek meg a 24 közül, egy játék remis lett, kettőt elvesztettek. Az egyik győztes *Zukker* kisasszony, akitől az udvarias mesterek nem akartak nyerni. Este a Kass-vigadóban fényes lakomára gyűltek egybe a sakkjáték hívei. A lakomán szebbnél-szebb felköszöntőkben éltették a kiváló mestereket, kik válaszukban kijelentették, hogy mindig szeretettel gondolnak Szegedre. *Lasker*, *Maróczy* és *Marcó* Szegedről Nagyváradra mentek, hogy ott is bemutassák művészetüket.

— **Kirabolt és felgyújtott sóhivatal.** Nagy tűzvészről ad hírt lugosi levelezőnk. *Krassó*-megyében állították fel a legnagyobb sóhivatalokat, hogy közvetlenebb lehessen a forgalom, meg az ellenőrzés az erdélyi hegyekből bányászott sószállításoknál. Egy ilyen nagy sóhivatal gyújtott fel egy elvetemült ember, akit személyes bosszu vezérelt a főnök ellen. A tettes, bár neve után ítélve magyar ember, oláh módra járt el. Átragadt rá a czine mintye s azzal boszult meg egy rég elfeledettnek vélt sérelmet, hogy előbb kirabolta a főnököt, majd azután üszköt dobott a házra, mely elhamvasztotta az irodát, meg a tárnok lakását is. Az esetről a következő jelentést küldi lugosi levelezőnk: A *valeamarei* sóhivatal a napokban teljesen leégett, a tüzet csak nagynehézen lehetett lokalizálni, mert óriási terjedelmet vett, amennyiben a szomszédos épületekbe is belekapván, azokat szintén elhamvasztotta. A csendőrség erélyesen nyomozott a tűz keletkezése után, s csakhamar ki is puhaltotta a tettest *Lakatos* József személyében, aki először betört a sótárnok lakásába, kifosztotta a pénztárt és összeszedvén mindent, a tárnok magántulajdonát képező ékszert stb. értékes tárgyat, hogy tettének nyoma vesszen, fölgyújtotta a házat és a raktárt. A hazulról távol volt sótárnok

nem menthetett meg a tüzőöl semmit; odaégett a hivatal, a lakás, minden. A kárt igen jelentékenynek mondják, mert csak készpénzt 5000 koronánál többet vitt el a betörő. A csendőrség behozta a tettest a lugosi kir. ügyészség fogházába.

— **Beteljesült jóslat.** *Kolozsvárról* jelentik: *Dregesánu* Dumitru, mint minden oláh, erősen hitt a babonákban. Egy éjjel azt álmodta, hogy egy szép leány őt megcsókolta, s a csók helyén vér bugygyant ki. Nos, sietett másnap a kártyavetőnőhöz, hvgy az ijtse meg különös álmát. A kártyavetőnő hosszas hókuspokus után megjósolta, hogy esküvője napján nagy kinok közt fog meghalni. *Dregesánu*, ki éppen jegybe járt egy szép fátával, annyira szívére vette a jóslatot, hogy kerülni kezdte menyasszonyát. A szülők, kiknek a fiu álmáról s a jóslatról mit sem szolt, kényszerítették, hogy a menyasszonyt vegye el. A fiu hosszas ellenállás után engedelmeskedett. A napokban tartották meg a lagzit, a mely azonban halállal végződött. A szerencsétlen, babonás *Dregesánu* nem tudott szabadulni a jóslat árnyaitól, s hogy a megjósolt kinos halál elől meneküljön *felakasztotta magát* az esküvője napján. Es így beteljesedett a jóslat.

— **A kínai posta.** Az orosz posta már busz kínai városban működik. A *Kiachtától* *Tiencin*ig *Urgán*, *Kalganon* és *Pekingen* át vezető postai ut, valamint az ezen uton levő postahivatalok orosz ellenőrzés alatt vannak. A *Pekinggel* és *Tiencinnel* *Mongolország*on át való postai közlekedés fönntartása az orosz posta-és táviróigazgatóságnak évenként ötvenezer frankjába kerül. A posta, amely csak leveleket és újságokat visz, *Kiachta* és *Tiencin* között négyszer közlekedik havonként, a postacsomagok szállítására csak egy járat van. Nemcsak *Oroszország*, de más európai országok is ezt a postai utat használják a *Kínával* való levelezésre. *Oroszországnak* *Sanghaiban*, *Csifuban*, *Hangkongban*, *Csugucsakban* és *Kuldsében* is vannak postahivatalai. Ujabbán a *kwantung*i félsziget okkupálása következtében *Port-Arthurban* és *Talienvanban* is állítottak föl postahivatalok. Bármely kínai- orosz postahivaltól *Oroszországba* küldött levél bélyegilletéke, sulyegység szerint csak hét kopek, vagyis ugyanannyi, mint *Oroszországban*.

— **Késő este.** *Ostendében* egy orvosnál látogatóban üdül *De Smet de Nayer* belga miniszterelnök. Mivel mindenképpen pihenni akar, szolgálójának szigorú rendeletet adott ki, hogy lehetőleg mentse meg őt a sok alkalmatlankodótól. A lakáj hiven is teljesíti a megbízatást, s különösen akkor haragos ha a gazdáját este háborgatják. Mégis megtörtént a minap este, hogy valaki későn becsönget. Dühösen néz ki a hűséges cseléd s bosszuságát nem titkolva kérdezi:

— De hát mi tetszik ilyen késő órában? Az ur ugy sincs idehaza!!

— Az idegen, magas, jól megtermelt, hosszú fehér szakállu férfi, gonosz mosolyal pra, Ro-

— A miniszter ur tehát nincs a legénységmondja.

— Igenis nincs itthon, mondüpéztetett át miniszter ur egyáltalában *gergény* katonákon ilyen késő órákban.

— Haza jön később a mi

— Azt már nem tudom

S már becsapta az

aki most jobban fölegy

— Hát jól van,

a miniszter urnak,

A lámpás vi-

s a szolgáló rái-

egész kis jele

hogy a késői zántás, mint a szőlő megkivánja

— Musz: ez a szárazság még türhető, csak

gondol a volna oly nagy.

A kínai p-ántóföldek nagyobb része már fel van

ban K-tengeri amellet, hogy elég jól fizet,

rázud jó minőségű és a mai hetivásáron már a

azok minőségű tengeri nem is volt ritka.

ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-Arad, szeptember 25.

bünnel vannak megterhelve. A háboru pedig, amely Kína és Oroszország között dühöng, olyan megsemmisítő lesz a muszkákra nézve, hogy csak kevés férfi maradt meg belőlük és az asszonyok a megmaradt férfiakat olyan dühvel üldözik majd, hogy azok az erdők sűrűjébe fognak menekülni. A kínaiakat a muzsik mind óriásoknak hiszi, akik sulyos aranygyűrűket viselnek, mert Kinában annyi az arany, mint Oroszországban a kavics és némely hegy csupa aranyból való.

— **Vakmerő betörés.** Párisban, a Rue Lord Byronban van egy fényes urilak, melynek lakói, de la Borde báró és Frise gróf földköri uton vannak, sőt a nyárra a portás is vidékre költözött. A palotában egy árva lélek sem volt. A rendőnyök le voltak bocsátva és a kaput hónapok óta nem nyitották ki. Az utcza közönségének feltűnt tehát, amikor egy reggel az első emeleti ablakok mind tárva-nyitva voltak. Eszrevette ezt a közelben czirkáló rendőr is, de azt csak másnap tudta meg, hogy az uraságok még nem tértek vissza, s így az a gyanu támadt, hogy a házban betörők jártak. Lakatossal nyitatták fel a kaput és ámulva látták azt a pusztítást, amit ott néhány gonosztevő végbe vitt. Bronz-, porcellán-, majolikátárgyak és a butorok romjai hevertek szerteszét, a drága tükrök be voltak verve, a butorok összezúzva. Az értéktárgyakat mind elhordták. A szekrények fel voltak törve és kifosztva. A legérdekesebb a dologban az, hogy a rendőrség nyomozni is alig tud, mert nem tudja összeállítani a hiányzott tárgyak listáját. A távollevő tulajdonosok után több helyre táviratoztak, de eddig nem adtak hírt magukról.

— **Családirtó apa.** A Schoppenhauer-utcában, mint egy bécsi sürgöny jelenti, Thulette szabó feleségét és két gyermekét *alkohollal megmérgezte*. Az egyik gyermek tizenegy, a másik egy éves volt.

— **Az eltűnt szultán.** Az amerikai hadügyi hivatal sürgősen kereset egy szultánt. A Szuluszigetek szultánja ez, ama Filippini szigetcsoporthoz tartozó uralkodója, melyet a spanyolok husz millió dollárért eladtak az amerikaiaknak; de vele, a harcziás moro-nép szultánjával, az amerikaiaknak külön kellett egyezkedniök és most amerikai protektorátus alatt nyugodtan tovább uralkodik. Néhány hete átruházta szigeti kormányzatát egy amerikai tisztre, Sweet őrnagyra és kényszerre ment Szingaporeba. Ott azonban nem látták és az amerikaiak azzal a gyanupörrel élnek, hogy Szingapore helyett Párisba ment. Ez tulajdonképpen nem volna baj, mert ő szultánsága tetszés szerint utazhatik, de magával vitte híres gyöngyeit is, melyek közt vannak a világ legnagyobb és legértékesebb gyöngyei s ez fáj az amerikaiaknak, kik a kincsre élénken aspirálnak. A szultán huszezer dollár utiköltséget vitt magával, ami szintén elégséges egy kis párisi mulatozásra, de ha nem lenne elég, gyöngyeinek értéke sok millió dollárra rug. Egyébként alig tette ki a szultán a lábát országából, a két első főnök közt összeütközésre került a dolog, amelynek következtében az amerikaiak fegyverrel vetettek véget.

Hegedűs kardpárba. Szeged társadalmát miniszter vaj tartja izgalomban. Ezzel régen ber hó 2-ikart intézést. *Herczeg Soma* kemarad, illetve év folyamán sértő nyilttéri lasztatott el. Azzé *Békefi Antal*, a Szegedi hoz érkezett táviratja ellen, mire a szerkedelmi miniszternek főmérnök igazgatót és napon hivatalos ügyben a meg ügye elinté- mely elfoglaltságát — tisztbíróságot kértek — más időre nem tehetett. Adalmas tárgya.

A rögtönzött kiállítás eln most mondta kiállítás bizottság a következtelre képes. sítit az érdekelt iparosokat: egedi vivó.

Miután *Hegedűs Sándor* kefelek rend- ügyi miniszter ur Ó Nagyméltóság második ber hó 2-ára Aradra tervezett jövet, kinek bejött akadályok miatt bizonytalan ideresz- lasztatott, értesítjük a kiállítani szándé- t. iparos társainkat, hogy a tervezett rögtönzött

— **Szerencsés utas!** Vidám jelenet játszódott le a napokban Amerikában egy Filadelfiából induló vonat egyik kupéjában. A vonat már indulásra készen volt, minden egyes szakasz a zsufolóságig tömve, midőn az utolsó pillanatban az indulás előtt felugrik egy kupéba egy utas. A kupé annyira tele volt utassal és azok máhájával, hogy az új jövevény felelőségre akarta vonni a kalauzt a túltömöttségért, de mielőtt még egy szót is szólhatott volna, a kalauz elég csipős hangon meglőzte:

— Ez a legbotrányosabb vonat, amelyen valaha utaztam. Nem gőzgép viszi, hanem kávémasina. Micsoda piszok van itt a szakaszban! Minden tíz esztendőben szoktak itt, amint látszik, takarítani. No hát, én ezt nem fogam tűrni.

Az utas az első pillanatban megmerevedett tekintettel nézte a kalauzt, azt híven, hogy megőrült. De látva annak most már mosolygó arcát, csodálkozva szólt:

— Ugyanezt akartam mondani, amit maga. De hát...

... miért mondtam én el előre? Azért kérem, mert egy nap éppen százötven- szer hallok ugyanezt a panaszt. Már tudom betéve. Ön csak szerencsés ember. Ön csak egyszer teszi meg ezt az utat. De mit szóljak én, aki ugyszólván egész életemet ebben a zsufoltságban töltöm?

— **Szerencsétlenül járt család.** Megdöbentő szerencsétlenségről hoz hírt Willachból a táviró. Ismerős alak Willachban *Pristaner*, odaváló fiakkertulajdonos. Tegnap délután kocsira üt feleségével és két kis gyermekével. Ennivaló apróság mindakettő, barna az egyik, szőke a másik. Sétakocsizás közben *Pristaner* könnyű járműve véletlenül összeütközött egy jól megterhelt fuvarkocsival. Az erős zökkenésre az előlülő két kis gyermek egyensúlyt veszített és a kisebbik oly szerencsétlenül bukott le a kocsiról, hogy a szegény két és féleves fiucska- nak a fején gördült keresztül a nehéz fuvar- kocsi. Ez a helyszínen mindjárt meg is halt, az egy évvel idősebb olyan sulyosan sérült meg, hogy pár óra után követte testvérét a halálba. Maga *Pristaner* is megsebesült, csekély horzsolásokat szenvedett, míg feleségének az ijedtségen kívül baja nem esett.

— **Haj-válság.** A boxer nagy bajt csinál a francia fodrászoknak is. Eddig ezek Kinából hozták a legtöbb haját s kilogrammjáért husz frankot fizettek. Mióta azonban az ellenséges- kedés olyan szépen folyik a sárga birodalom és Európa között, azóta Kína a haj dolgában is köti magát és kilogrammját csak száz frankjával hajlandó adni. Ebbe pedig a fodrászok és parókakészítőknek bele kell pusztulni. Mert más országban nincs hajforrás. A francia nők pedig nem adják a hajukat. Még a legszegényebb munkás lány is sokat tart a hajára; annyit, hogy inkább éhen hal, de le nem vágatja. Pedig mostanában száz frankot is ajánlanak már nekik szorultságukban a fodrászok egy kilogramm hajért s egy-egy jó hajú francia asszony ötszáz-hatszáz grammot könnyen tud termelni.

— **Színházegés.** A jaltai városi színház ma éjjel porrá égett. A tűz keletkezésének okát a megindított vizsgálat még nem derítette ki. A kár nagy. Jalta város előkelő orosz körök által igen kedvelt téli tartózkodási hely és így a színház leégése által a város is sokat szenved.

— **Hólapda-üzlet.** Megfájdult a foga egy szegedi kereskedőnek a külföldről, különösen az osztrák földről Magyarországra plántált hólapda-féle üzérkedésre, mely egyenesen kizsákmányolása, félrevezetése a közönségnek és a magyar iparnak a megölője. Egy szegedi kereskedő, látván, hogy a külföldi hólapda-szelvényes sarczolásnak olyan széles és szabad útja van, kedvet kapott hasonló üzlet berendezésére: felfolyamodott egyenesen a kereskedelmi miniszterhez, hogy afele hólapda-szelvényes üzletet engedélyezzen neki. A kereskedő kérvényét a kereskedelmi miniszteremből minden megjegyzés nélkül leküldték a szegedi hatóságokhoz további eljárás végett. A hatóságok pedig igen helyén teszik, ha szigorú intézkedé-

seket tesznek a grasszáló hólapda-szelvényes üzérkedés gyors megszüntetésére.

— **Hogy jut a nyelvtanító a pénzéhez?** Két nyelvtanító a mesterségéről beszélget s tárgyalásukból különösen a következő kis részlet érdekes:

— Hát az ön növendékei sem hozzák pontosan elsőjén a pénzt?

— Bizony, bizony, nem cselekszik meg. Gyakran hetekig is el kell várnom, amíg a pénzemhez jutok s néha még akkor sem kapom meg egészen.

— Miért nem jár el úgy, mint én, kollega ur? Én pontosan kapom meg a pénzemet.

— És hogyan jár ön el, kedves kollega ur?

— Nagyon egyszerűen. Tegyük fel, hogy valamelyik tanítványomat a francia nyelvre oktatom és egy elsőjén nem hozza el a pénzt. Ebben az esetben házi feladatot adok neki, amelyet hangosan kell fordítania odahaza. A feladat pedig a következő:

Nincs pénzem, a hónap elmúlt. Megkaptad a pénzedet? Szüleid nem kaptak pénzt? Nekem nagyon sok pénzre van szükségem. Miért nem hoztál nekem ma reggel pénzt? Atyád nem adott neked pénzt? Hát nincs neki pénze nagybátyjának a nényjétől?

Látja barátom, így járok én el és ez hat. Másnap reggel már a kezemben van a pénz.

— **A Nincs Többé Kabát Egyesület.** Ezt Torontóban, Ontario-állam székvárosába alapította W. F. Macleau, a „Toronto World“ tulajdonosa. Az ötletet hozzá az az óriási hőség adta, amely az idén Amerikában gyötörte az embereket. Nemsokára rá száz meg száz tagja volt a klubnak és pedig azok közül a férfiak közül, akiknek a legelső szabók varrják a kabátot. Azonban a torontói hölgyek sem maradtak el s hogy együtt haladjanak a zsarnok férfinemmel, megalakították a „Nincs Többé Gallér Egyesület“. Ennek a klubnak a tagjai pedig a keményített gallért vetették el és most már szalagot viselnek a helyén. Most a torontói postások léptek sorompóba. Ők pedig a „Nincs Többé Bélelt Kabát Egyesületet“ akarják megalapítani. Az alapszabály-tervezetet már fölterjesztették a főpostamesterhez.

— **Feltört vasuti pénztár.** Szabadkáról táviratozzák: *Csikéria* magy. kir. államvasuti állomás pénztárában az éjjel betörés történt. Elvittek a Wertheim-kasszát 480 korona készpénzzel és több okmányokkal. A szekrényt megtalálták a község alatti réten, de a pénz már nem volt benne. A tolvajt még az éj folyamán sikerült elfogni *Buday Gábor* nemzetközi betörő személyében, a ki Budapesten, Belgrádon is követett el betöréseket.

— **Öngyilkosság a kórházban.** *Brünnből* jelentik, hogy az ottani közokórházban *Randerath Arnold* vasuti hivatalnok, ki sulyos tudógyuladásban szenvedett, őrizetlen pillanatban agyonlőtte magát.

— **Ezerháromszáz évi fegyház.** Mint Rómából írják, a napokban befejezik azt a nagy pört, amelynek tárgyalása mintegy másfél hónapja folyik a Picciotteria nevű kalabriai rablóbanda, ellen. Kétszáznegyvennyolc tagja van ennek a jeles társaságnak; gyilkolással, lopással, zsarolással és ezer más bünnel vannak vádolva. Tizenöt esztendő óta tartja a banda rettegésben egész Kalabriát, de különösen Carmine Ricevuto, a rablóbanda teje volt réme a kalabriai parasztságnak. Kénye kedve szerint zsarolta a föld szegény népet. Elterelte marháit, az őregget, hasznavehetetlent fiatalal cserélte ki és a nép földig hajolt a korlátlan kényur előtt. Az ügyész összesen ezerháromszáz esztendei fegyházbüntetést kért a vádlottakra, akik rideg nyugalommal vették tudomásul, — sőt akadt, aki mosolygott hozzá.

— **T. Üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész Nándor* könyv- és papirkereskedő ural (Szabadság-ter 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadónivatalát érdeklő megbízásokat.

Le a piszkos gallérral!

— Gavallérok öröme. —

Arad, szeptember 25.

Sokféleképp állapították már meg azt, hogy ki az ur, ki a higlife? Vannak, a kik azt tartják, hogy nem ur, a kinek legalább is egy új rózsaszínű, huszkoronás bankója nincsen a zsebében. Mások a párbajképességet tartják szükségesnek az „uraság“-hoz. Azonban a legáltalánosabb felfogás az, hogy a *tiszta gallér* teszi urrá az embert.

Ez a körülmény érdekes gondolatot érlelt meg egy élelmes kereskedő agyában. Elhatározta a gallérja, hogy mindenkinek, kinek piszkos a gallérja, néhány rongyos fillérért tisztát ad. Meg van tehát adva a mód, hogy a legpiszkosabb gallért viselő férfiú potom áron urrá vedeljék által.

Ez az ujtás állítólag irtózatossá zsenzációt keltett a gavallérok körében. Egyik nagyvárad lapban olvassuk a következő hirt:

* **Uj vállalat.** Egy igen eredeti, világvárosi vállalattal szaporodik legközelebb Nagyvárad várososa. Az új bazár épületben nyílik meg ugyanis egy üzlet, melynek „*Gallér és kezelő kicserélési vállalat*“ lesz a neve. Az élelmes kereskedő, ki az üzletet nyitja, rendkívül praktikus ujtást hoz be városunkba, mely eddig a legnagyobb világvárosokban örvend nagy pártfogásnak. Az lesz ugyanis az ujtás, hogy nem fog kelleni gallért és kezelőt mosatnunk, mert egész ujat fogunk kapni csaknem ingyen. Tizenkét legujabb divatu gallér 2 frt 40 kr., ugyanennyi kezelőnek 3 frt 50 kr., lesz az ára s időhöz nem kötött használat után a kezelőkért 60, a gallérokért 36 kr. ráfizetéssel más 12 darabot kapunk. Az érdekes vállalat bizonyára nagy szenzációt fog kelteni városunk gavallérjai s általában férfiai között.

Igazán nem tudjuk érteni, hogy ez az ujtás ily nagy szenzációt keltett. A gavallérok, kik eddig gyakorta piszkos gallérral voltak kénytelenek a korzón végig sétálni, nagy örömben sirva borulnak egymás nyakába. Nagy mozgalom indult meg, hogy rendjelet szerezzenek a magyar kereskedelem eme uttörőjének, ki ilyen reformokra vállalkozott. Mi is felhívjuk a kereskedelmi minisztert, hogy ezt a korszakalkotó kereskedelmi ujtást tekintélyes szubvenczióval támogassa.

Reméljük továbbá, hogy ez az ujtás nem marad hatás nélkül. Kereskedőink bizonyára át fogják érteni annak a mondásnak mély jelentőségét, hogy a „*ruha teszi az ember*“-t és utánozzák a nagyvárad példát.

Igy ajánljuk, hogy piszkos ingeket és zsebkendőket kicserélő intézeteket állítsanak fel. Továbbá ajánljuk a kopott kalapok és lyukas cipők beváltását.

Ilyenformán a gavalléros és elegáns öltözködés valóságos eldorádója lesz Magyarországon. És mindezt a nagyvárad élelmes kereskedőnek köszönhetjük, ki kiadta ezt a szenzációs jelszót:

— Le a piszkos gallérokkel! . . .

TÖRVENYKEZÉS.

§ **Sima Ferencz rágalmazási pöre.** *Sima Ferencz* ma ismét foglalkoztatta a szegedi kir. bünyenyítő törvényszéket. Még 1897-ben történt, hogy *Szathmári Ede* szentesi ügyvéd *Sima Ferencz*et bepörölte. *Sima* a hivatásában eljáró ügyvédnek névtelen sürgönyököt küldözgetett és egyuttal egy rágalmazási feljelentést is tett az ügyvédi kamaránál; a kamara azonban ezen feljelentést, mint eljárásra alkalmatlant, félretette. Ezen hajszából kifolyólag két büntetőügy keletkezett. *Szathmári Ede* ugyanis a névtelen

sürgönyökben foglalt rágalmazások miatt feljelentette *Simát* a kir. járásbírósnál, az ügyvédi kamarához intézett beadványért pedig a szegedi királyi törvényszéknél. A járásbírósi ügy, amelyben a delegált kunszentmártoni kir. járásbíró ítélt, már régen befejezést nyert és három hétre ítélte *Sima Ferencz*et, ellenben a törvényszéki ügy csak ma került tárgyalásra, azonban érdemleges ítélettel nem nyert ezuttal sem befejezést, mert a kir. törvényszék az elévülést látta fenforogni, ez ellen azonban a magánvádló felebbezést jelentett be; így tehát az 1897-ben keletkezett ügynek még lesz folytatása.

NAPIREND.

Szeptember 26. Szerda. Róm. kath. naptár: *Jusztina*. — Protestáns naptár: *Jusztina*. — Izraelita naptár: *Gizella* böjt. — Görög-keleti naptár (szeptember 13.): *F. templom a*. — A nap két 5 óra 37 perczkor, nyugszik 5 óra 32 perczkor. — A hold két 8 óra 14 perczkor, nyugszik 6 óra 20 perczkor.

Időjárás. Légnyomás reggel 7 órakor 765.0 milliméter, délután 2 órakor 763.5 milliméter. — Hőmérsék reggel 7 órakor $0^{\circ} + 14.6$, délután 2 órakor $0^{\circ} + 22.2$. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor DK 3, délután 2 órakor K 4. — Felhőzet reggel 7 órakor derült, délután 2 órakor derült. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 mm.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratát szerinti a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, északon, nyugaton csapadék.

Szabadságharosi emléktárgyak országos múzeuma (színház-épület, I-5 emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Bielepti-díj: Hétköznapi 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölossej-könyvtár. Nyitva van vasár- és ünnepnapok kivételével, mindennap 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig. Helyiség: Ereklie-múzeum helyisége melletti ülésterem.

Szeptember 27. Iskolaszéki ülés délután 4 órakor.

Szeptember 29. Az 1900. évben besorozottak egyrészenek tánczvizalma (Városliget.)

Szeptember 30. Az aradi Iparos ifjak önképző- és betegséggyógyító-egyletének közgyűlése délelőtt 16 órakor.

Október 6. A vértanúk emlékezete.

Október 7. A szekudvari öngyógyító egyesület mint szövetkezet közgyűlése délután 3 órakor.

Nagyérdemű közönség!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy

Légrády ur

képviselőnk a mai napon Aradra érkezett és következő cikkek

a Fehér kereszt szálloda 30. sz. szobájában

megtekintésre kiállította, u. m.: a legujabb párisi modeljeink, és pedig: **színházi, soiré és látogató selyem bluseok, anghol flanel és bársony bluseok, kostümök, valamint uri divat és vadász cikkek.**

Tiszteletteljesen fölkéretnek azon hölgyek és urak, kik lakásukon meglátogatni óhajtják magukat, sziveskedjenek becses címöket a szálloda portásának beadni.

A nagyérdemű közönség fölkéretik ezen ritka szép cikkek megtekintésére.

Kiváló tisztelettel:

Latzkovits A. és társa

Budapestről.

KÜLÖNFÉLÉK.

□ **Amerikai városok lakossága.** Az Egyesült Államok népszámlálásának eredménye azt mutatja, hogy az unió harmincz legnagyobb városának összesen 13,243,515 lakosa van. Ha New-Yorkot és Brooklynt két városnak vesszük, akkor négy oly városa van az Egyesült Államoknak, amelyek lakosainak száma az egy milliót meghaladja. Az előbb említettek közül Chicago (1,698,575), Philadelphia (1,293,697) ezek, három városnak van félmilliónál több lakosa és pedig St.-Louisnak, Bostonnak és Baltimorenak. A következő ötben mintegy 350,000 lakos van: Cleveland, Buffalo, San-Francisco,

Cincinnati és Pittsburg. Kétszáz ezer lakoson felüli: New Orleans, Detroit, Milwaukee, Washington, Newark, Jersey City, Louisville és Minneapolis. Száz ezer léleknél többet számlálnak: Indianapolis, Kansas, City, St.-Paul, Rochester, Denver, Toledo, Alleghony, Columbus és Omaha. A népszámlálást még nem fejezték be, de az eddigiek után azt következtetik, hogy az Egyesült Államok összes lakossága mintegy hetvenöt millió, míg ezelőtt tiz esztendővel pontosan hatvanhárom millió volt.

□ Gyanus jel.

Az apa (elgondolkozva): Hallod, leányom, én azt hiszem, hogy te titokban nőül mentél mr Noodlehoz.

A leány: De papa!

Az apa: Na, mr Noodle azelőtt minden este itt volt már nyolcz órakor s itt maradt feltizenketőig; — egy idő óta pedig sohase jön kilencz óra előtt és tiz órakor már elszalad megint.

□ **Kina fegyvergyára.** Egy angol mérnöknek 1898-ban megengedték, hogy megtekintse az egyetlen komoly kínai fegyvergyárat, amely Sanghaitól öt kilométernyire a Vusung folyó partján van. Harmincz év előtt alapították és eleinte teljesen külföldiek igazgatása alatt állott. Két angol mérnök vezeti a gyárat, amelyben harmadfélezer ember dolgozik. A műhelyben megvan minden szerszám, amely bármilyen fegyver, vagy ágyu előállításához szükséges. Tizenkét hüvelyknél nagyobb kaliberű ágyukat azonban Kinában nem készítenek. Az egész telep legfontosabb része az aczélgvár, amely meglehetősen kifejlett. Hat hüvelyk kaliberig az ágyukhoz az öntvényeket elkészítik, a nagyobbakat Angliából importálják. Az aczélgvártást kizárólag kínaiak végzik. Az egész arzenál európai módra van építve, de a kínai babonának itt is beleszólása volt az építésbe és egyetlen tervet sem hagytak jóvá, mielőtt a föld alatt porladó elődök szellemeit meg nem kérdezték. Az angol mérnök, aki két évvel azelőtt meglátogatta az arzenált, csodálkozva kérdezte, hogy hova lett az a sok fegyver, ágyu és lőszer, amelyett ott gyártanak, mikor Kina honvédelme ezzel nem lett jobb.

□ Gyors szerelem.

Fudge: Gondolod, hogy lehetséges valakibe beleszeretni már az első látásra is?

Budge: Mindenesetre! Az ilyen esetben az egyik fél se tudja, hogy milyen ember a másik, — miért ne szerethetnének tehát egymásba?

□ **Lady Roberts ládái.** Mikor Kronje leveletése után az angol hadsereg diadalmasan nyomult elő Bloemfonteinig, nagy hiányt látott a legénység élelemben, ruhában. A szállítási nehézségek rendkívül nagyon voltak, mert a burok elpusztították a vasutat. Ekkor történt, hogy Roberts felesége nyolcz hatalmas ládát szállított Fokvárosból Bloemfonteinbe. Makacsul követelte ládái szállítását; az egész legénység zugott, de ő excellenciája mégis csak megkapta ládait. A bloemfonteini állomásról négy hatalmas társzekerem szállították őket a főhadiszállásra. Dühös káromkodások áldották szállítás közben a marsallné, pedig hát ali, hogy megérkeztek a ládákkal a szállásra, Robertsnek azok tartalmát a megszorult legénység között osztotta szét. Volt bennük minden jó, amit a nagylelkű lady úgy csempészettett át nagy befolyásával, hogy a szegény katonákon hamarosabban segíthessen. A maga holmija mindössze egy kis láda volt.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Uj-aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, szeptember 25.

Ugy a szántás, mint a szőlő megkivánja az esőt, ám ez a szárazság még türethető, csak a por ne volna oly nagy.

A szántóföldek nagyobbbrésze már fel van szántva, míg egyes helyeken a tengeri törés befejezésén serényen dolgoznak.

A tengeri amellet, hogy elég jól fizet, igen jó minőségű és a mai hetivásáron már a szép minőségű tengeri nem is volt ritka.

Mintegy 2500 métermázsza buza 5—600 métermázsza új tengeri behozatal volt, melyre tekintve az izraeliták nagy ünnepét, élénk kínálat fejlődött ki, mire a vevők 10 fillérrel olcsóbb árakon vásároltak.

Mai árak: Az árak 50 kilogramm súly egységet véve alapszámításnak, korona értékben:

- I-ső minőségű buza 6.50—6.60.
- Közép minőségű buza 6.30—6.40.
- Új-tengeri 3.60.
- O-tengeri névleges jegyzés 5.90.
- Rozs névleges jegyzés 5.80—5.85.
- Aárpa névleges jegyzés 5.40—5.50.
- Zab névleges jegyzés 4.40—4.50.
- Az irányzat változatlan.

A tőzsde az izraeliták ünnepe miatt zárva.

Budapesti értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —
Budapest, szeptember 25.

Zárul 4 órakor:	korona
Osztrák hitelrészvény	648.50
Magyar hitelrészvény	667.—
Leszámitolóbank részvény	445.—
Rima-Murányi vasmű részvény	561.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	663.—
Közúti vasút	599.—
Városi villamos vasút részvény	288.—

S z e s z ü z l e t.

— Szeptember 25. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona, finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona, hordó nélkül per 100 liter 0/0, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Szárított moslék 11 korona métermázsánként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Szeptember 24. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli sulyban — fillérig. Öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig. Fialat nehéz páronként 320 kilogramm felüli sulyban 97 — 98 fillérig. Fialat közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 96 — 97 fillérig. Fialat könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban 98 — 99 fillérig.

Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogramm felüli sulyban — fillérig. Közép páronként 240—280 kilogramm felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban — fillérig.

Romániai: Nehéz páronként 320 kilogramm felüli sulyban — fillérig. Közép páronként 250—320 kilogramm felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban — fillérig.

Romániai eredeti (Stachl) Nehéz páronként 240 kilogramm felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban — fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 280 kilogramm felüli sulyban 96 — 97 fillérig. Közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 95 — 96 fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban 94 — 95 fillérig.

Megjegyzés. A fent jegyzett árak suly szerint és pedig a szokászerű levonások mellett, egy kilogramm sulyra fillérekben értendő. Szokászerűleg a hizott sertések teljes (brutto) sulyából az életre páronként 45 kilogramm vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 40/0 vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes (élő) sulya vétetik irányadónak.

Sertéslétszám. Szeptember 22-én volt készlet 38632 darab, szeptember 23-án főlhajtott 911 darab, szeptember 23-án elszállított 993 darab, szeptember 24-én maradt készletben 38550 darab. Uzlet: Változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a) budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1900. szeptember 25.

Magyar aranyáradék 40/0	95.70
Magyar koronajáradék 40/0	90.80
Magyar arany 4 1/2 0/0	100.—
Magyar ezüst 4 1/2 0/0	98.40
Magyar keleti vasút	97.50
Magyar földterhermentesítési kötvény	89.75
Magyar italmegváltási kötvény	98.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	163.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	142.—
Osztrák papírjáradék	96.80
Osztrák járadék ezüst	96.75
Osztrák járadék arany	96.85
Koronajáradék	97.15
1860-iki államsorsjegyek	132.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1705.—
Magyar hitelbank részvény	667.—
Osztrák hitelintézet részvény	651.—
Osztrák-magyar államvasút	664.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.32
Német birodalmi marka	118.30
London	242.—
Paris	96.20

C S A R N O K.

Iványi Ödön.

Irta: Lázár Béla.

(Vége.)

IV.

Gogol arra kérte barátait, hogy írják le, mintegy naplóformában, a velük történt mindennapi eseményeket. Ma beszéltem ezzel az emberrel, erről a tárgyról; ilyen a kezejárása, olyan a bajuszának a pödése módja, amolyan a szipakolása. Egyszóval mindazt, a mit szemünk észrevesz. Az ilyen, a maga megfigyelése és baráti elbeszélése után összegyűjtött anyagba egységet és hangulatot hozott. Képzőtehetsége erejével alakokká, cselekményre formálta az össze nem függő részleteket is.

Iványi megtanulta orosz mestereitől a módszert is, hogyan kell a mindennapi élet apró részleteit felhasználni, s alakítani. Merő életrajz, a hangulategység törvényével összekötve. S ez az, a mi Gogolt és Turgenjeft, teszem Balzac-tól és Zolától megkülönbözteti. Az oroszok a maguk egyéni hangulatán át beszélnek. A francziák a módszerükben fejezik ki egyéniségüket. A orosz-írót hangulatba, vig, vagy melanholikus hangulatba hozza az élet. A franczia elemel, felsorol, egymásmellé állít, ellentétbe vagy hasonlóságba hoz, s éppen ebben kiváló.

Iványi művein guny, az ideáljait sirató álmadozónak keserű gunyja vonul végig. Nem a kiábrándult Adonis kesernyés, hanem a vesztett Isteneket zokogva sirató Phaon dala. Ezen a hangulaton át hajszálni finomságokkal sorolja fel megfigyeléseit; nemcsak a nagy érzések leírásában él a részletrajz mozaikszerűségével, hanem a környezet megalkotásában is. Példákat fölös számmal találhatunk, hisz művészetnek ez a legjellemzőbb jegye.

Gondoljunk a muzeumkert leírására, mely csak millieu-ül szolgál neki: ott sétálgat Kanut és barátja Apostol! Jacobsent a fák illata, Zolát a kert sajátosságai és elhagyatottsága, Daudet-t a muzeum kecses helyzete, beékelve a tágas fasorok közé, Jókait grandiozus képpé alakítható multja érdekelné. Iványit azonban, miként orosz mestereit, a genre-szerű jelenetek ihlették meg, a melyeket ott megfigyelhetett! A minthogy Iványinak kevés érzése van a természet iránt. Nem tanálunk művében sehol természetleírásra, hiszen nem lát ő természetben sem miként Jacobsen érzésgazdaságot, sem miként Zola ösztönöngelő erőt!

Reá, valamint Dosztojevskire, a városokra, reá sem hatott valami nagyon a rét, az erdő, a napsugár! Emberi viszonyok érdeklik őt, az élet legaprólékosabb részleteit! Az éhség, melyet nyalánkságokkal elégít ki egy szerencsés véletlen, ennek a bihetetlen szerencsének az első hatása, a szerencsével való megbarátkozás, a lázas falánkság, ez, ez érdekli főképp az ő képzelőtehetségét! Minden jellemző és mellékes vonásával egyetemben, papírra veti ezeket, néha fotografikus hűséggel, akár a kompozíció ártalmára is.

Kompozíció, bezzeg ezzel keveset törődött Iványi. Innen műveinek egyenetlensége, ez azonban nála eszthetikai axioma. A franczia regény világos exponálása, logikus fejlesztése és gyors bonyodalma helyett az orosz írók, főképp Turgenjeff hatása alatt csak a belső kompozícióra, a belső egységre törekedett és zavaros, egymásba folyó, epizódokkal terhelt, lassu lélekzetű elbeszélő modorban fejlődött ki. „A püspök atyafisága” című regényének második kötetében, akárcsak Turgenjeff *Rudine*-jében, még mindig csak exponál, alakokat vezet be, helyzeteket magyaráz, s a cselekmény csak ezután indul meg, egységessé azonban nem válhatik többé!

A cselekmény sincs az érdekkeltésre, intrigára fektetve, nem szinpadias helyzetek teremtésében s nem titok leleplezésében remekel. Itt-ott, ha felhasználja a *coup de théâtre* fogásait, — azokat is rendesen a fejezetek végén, a mit azonban részint nagy példák igazolnak, részint műveinek keletkezési módja (a tárca számára írás) magyaráz meg. A mire Iványi főleg törekedett, a *lélekrajz* volt, a lélek állapotainak igaz, hű és művészi festése. S ebben erős ő, ebben emelkedik egy fejjel társai fölé! Csodálatos szépek lélekfigyelései: Bacsó

Verának kinos találkozása volt valamikor Lányi Gábor gróffal. Társaságban szóba került a gróf neve. „A gróf nevének említése — írja irónk — mint egy erős ütés, úgy hatott rá. Összerez-zent. Az erőfeszítésben, hogy elpalástolja rossz, zavaros érzését, az arca fellángolt. Kanut látta csak Veron arcán a hi. telen változást. Megüt-közve, szinte kérdően, hosszan nézett a szép leányra, a ki érezte e tekintetet, de csak idő multán tudta viszonzni. Ez a tekintet ismét nyugodt és tiszta volt. Kanut úgy érezte, mintha valami ki nem fejezhető, alakatlan, rossz sejtés, hideg, sötét felhőkkel suhant volna át a lelkén és aztán egyszerre kisütött és kitisztult minden — attól a két fényes, meleg, barna szemtől...”

Aá összetett érzések ilyen csodás pontossággal megfigyelt jelenetével gyakran találkozunk irónknál! Emlékezzünk csak az elemzésére annak az érzésnek, mely Verát Kanuthoz vezette, atyja elfogatása után! Vagy arra a másikra, mikor Kanut a kocsiban Veron mellett ül és lelkében indulatok lázonganak!

S mindezt, megfigyelést, érzést, indulatot, szenvedélyt *hasonlataival* magyarázza. Mintha csak Fortunatus bűvös erszénye jutott volna a birtokába és onnét szedné tudásának, csodás emlékező tehetségének, bámulatos kép-gazdagságának ragyogó aranyait! Hasonlataiból sugárzik ki műveltsége, tudása, annak tágas volta és széleskörűsége. Miként Balzac, ő is kémiával magyarázza a szerelmet, a konyhaművészetet a politikával. Két kötetét tanulmányoztam át ebből a szempontból és husz hasonlata a művészet a művészet-történet, a természetrajz és ké-mia, a néprajz és művelődés-történet, az orvostudomány, a színházi és mindennapi élet köréből való. Ezek közül a legtöbb, *hét* a természetrajzból s *egy-egy* a színházi életből és a művelődés történetéből van merítve! A modern élet egymásba olvadó, polüpként mindent felölelő volta jelentkezik Iványi e sajátosságában is. Nem költői képekkel díszítjük irályunkat, hisz nem puha ottománokon éldelegve szedjük le az élet virágait, hanem tudásunk, műveltségünk és tanulmányaink köréből vett hasonlatokkal, mert mozgó, lázas életünk sok mindennek megő-merésére vezet. *Valóban, a kilencvenes évek irodalmának Iványi Ödön egyik legkiválóbb alakja.*

IDEGENEK ARADON.

— Szeptember 25. —

Fehér Kereszt szálloda. Grossman Miksa mérnök Budapest. — Keller Gyula magánzó Budapest. — Kredener József utazó Bécs. — Tóth Mihály birtokos Szeged. — Bodor Pál birtokos Szeged. — Pischard Adolf utazó Budapest. — Schwenda Ferencz utazó Budapest. — Deutsch Gasztav kereskedő Bécs. — Denk Emil utazó Budapest. — Suss Gyula utazó Budapest. — Remer Markus magánzó Tócsán. — Román Oszkár utazó Bécs. — Buchwald Henrik utazó Budapest. — Braun János utazó Bécs. — Klein Hugó utazó Bécs. — Reiss Jenő utazó Budapest. — Fogel Ferenczné magánzóné Szerencs. — Grünberger B. kereskedő Nagyvárád.

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1900. évi május hó 1-től.)

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 3.56	Személyvonat d. u. 3.55
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 8.48
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborsinról délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 4.06
Radnáról este 6.35	Személyvonat este 8.57
Gyorsvonat este 7.18	Gyorsvonat délelőtt 8.06
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.55
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 6.45	Személyvonat reggel 8.53
Személyvonat d. u. 4.25	Vegyesvonat este 6.50
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Borossebesről szv. r. 8.06
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borossebesig szv. du. 4.20	Személyvonat este 7.—

1900—176/1. V.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött kir. bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a körösbányai kir. járásbíró ságnak 1898. évi 4444. számú végrehajtást rendelő végzése következtében Condrea Geraszim ügyvéd által képviselt brádi általános társ. pénztár javára, Varga Pál és neje ellen 600 korona tőkekövetelés s járuléka erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás alkalmával lefoglalt és 928 koronára becsült ingókra a n.-halmágyi kir. járásbíró 1900. évi V. 176/1. számú végzésével a további eljárást elrendelte, az 1881. évi LX. t.-cikk 120. §-a értelmében jelen az árverést elrendelő végzést helyettesítő árverési hirdetmény egy a fentnevezett végrehajtató, mint a foglaltató és felülfoglaltatók részére is — amennyiben ezek az árverés kitűzéséhez szükséges kielégítési joggal bírnak, avagy ezt időközben jogérvényesen nyertek volna — kibocsátatik, illetve az árverés kitűzetik; — az árverésnek a fent idézett törvénycikk 114. §-a ér-

telmében Acsván, végrehajtást szenvedők lakásán leendő megtartása céljából határidőül 1900. évi október hó 1-ső napján délelőtti 9 órája kitűzetik, a mikor a bíróság le- és felülfoglalt ingók, ugymint: szobabeli butorok, kocsi, széna, a legtöbbet ígérőnek a 107. és 108. §-a értelmében, készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldöttnél írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Nagy-Halmágyon, 1900. évi szeptember hó 19-ik napján.

Róth István,
kir. bír. végrehajtó.

5903—164/1900.

Szabályrendelet

a kerékpároknak (bicikli, tricikli, tandem, vagy bármely név alatt előforduló ilyenmü közlekedési, vagy sport-eszközök) városi adóval való megterhelteséről.

1. §. Aradi lakosok tulajdonát képező, vagy általuk használt teherhordó tartánnyal, ládával el nem látott kerékpárok után darabonként és évenként közigazgatási végrehajtás útján behajtandó öt forint vagy 10 (tiz) korona városi adó fizetendő.

2. §. A kerékpár tulajdonosa, vagy használója köteles a kerékpárt, annak gyári számát és más legközelebbi ismertető jelét ezen szabályrendelet életbeléptetésétől számítandó 15 nap alatt a városi adóügyi osztálynál bejelenteni és a kerékpáradót a fél nevével, a kerékpár ismertető jelével és adófizetési év és napló számával ellátott nyugta és az év és napló számmal ellátott adójegy ellenében az adópénztárnál egyszerre lefizetni. Az adójegy a kerékpár kormányrudjára, attól elválaszthatatlanul reá illesztendő.

3. §. A kerékpárra erősített jegy az év folyamán el nem távolítható. Ha a jegy elvesz, vagy elromlik, a városi adóhivatalnál a jegy elvesztése bejelentendő s az elromlott jegy beszolgáltatandó, a mikor is a városi adóhivatal a régi jegy érvénytelenségét feltüntetvén, a félnek a jegy előállítási költségeinek megtérítése ellenében új jegyet szolgáltat ki.

4. §. A kerékpáradó a naptári évre számítatik. Az évi adó teljes összegében és előre fizetendő az év első hónapjának közepéig.

5. §. A kinek időközben jut kerékpár a birtokába, kerékpárját a városi adóhivatalnál azonnal és annak használatba vétele előtt bejelenteni és érte az egész évi adót ugyanaz alkalommal befizetni köteles s aki évközben kerékpárját tud, vagy a kerékpározással felhagy, a befizetett adó visszatérítését nem igényelheti.

6. §. Midőn egy kerékpár tulajdonosában évközben változás áll be, az új tulajdonos a kerékpár után már megfizetett évi adót újból megfizetni nem köteles, ha az eladótól az adó megfizetését igazoló nyugtát s a megfelelő jegyet is megszerzi s ezen körülményt a nyilvántartásban leendő keresztülvezetés végett a városi adóhivatalnál 24 óra alatt bejelenti.

7. §. A kerékpárok utáni adófizetés alól fel vannak mentve: a) a tényleges szolgálatban álló katonai egyének, kik parancsnokságuk rendelkezései folytán kerékpározni kötelesek; b) a posta- és távirat-szolgák; c) a városi rendőrök és tűzoltók; d) kerékpárok elárúsítói raktáron tartott kerékpárjaik után; e) kerékpáron a város területén keresztül vonuló és oly idegenek, kik kerékpárjaikkal 8 (nyolcz) napon túl a város területén nem tartózkodnak; f) tiz éven aluli gyermekek, ha az 1-ső §-ban körülírt járműveket a házon belül használják; g) az aradvárosi önkéntes tűzoltókar működő tagjai;

a) b) c) alattiak azonban csak tényleges szolgálatuk tartamára és csak annyiban, amennyiben szolgálati egyenruhában kerékpároznak; a) g) alattiak, ha működésükre nézve a kapitányi hivataltól kiállított igazolvánnyal bírnak. Az ily tűzoltók azonban a kerékpárt csak a tűzvész helyére való menethez és jövedelhez használhatják.

Az a) alatti katonai személyek ezen jegyeket felettes parancsnokságuk, a b) c) alattiak pedig felettes hatóságuk és azok megkeresésére díjtalanul kapják.

8. §. Időközben kerékpárosok, kik 8 napon túl, de egy havi időtartamot meg nem haladó ideig tartózkodnak a városban, ezen időtartamra 2 (kettő) korona kerékpáradót kötelesek fizetni.

Hosszabb időre terjedő itt tartózkodás esetén az egész évi adó fizetendő általuk.

9. §. Ha az 1-ső §-ban körülírt jármű használatban nincsen, az után adó nem fizetetik.

Az ily használaton kívüli járművet tartozik tulajdonos a városi adóügyi osztálynál bejelenteni, a melyre a városi hatóság ellenzárt alkalmaz.

A ki az ellenzárt levenni kívánja, azt előzőleg a városi adóügyi osztálynál bejelenteni köteles.

10. §. Ellenőrzés gyakorolhatása céljából köteles a kerékpáros a rendőr felhívására azonnal megállani és adójegyt megmutatni.

A ki a rendőr ebbeli felhívásának eleget nem tesz, kihágást követ el, s a szegény alap javára 10 koronáig terjedhető bírsággal sújtható.

11. §. Jövedéki csonkítást követ el és a megrövidített vagy a megrövidítés veszélyének kitétt adón kívül közigazgatási végrehajtás útján behajtandó 100 (száz) koronáig terjedhető pénzbírsággal sújtatik:

a) a ki kerékpárt tart és azt az 1. és 8. §§-ok szerint be nem jelentette;

b) a ki a 2., 3., 6. és 8. §§-ok szerint jegy nélkül kerékpározik;

c) a ki kerékpárját eltitkolja, hamis kerékpárjegyet használ, vagy kerékpárjegyet elidegenít;

d) a ki az ellenzárt a városi adóügyi osztályhoz való bejelentés nélkül leveszi. 200 koronáig terjedhető pénzbírsággal sújtatik.

A jövedéki csonkítás megtörténte és megállapítása esetén a kerékpár elkobozható s a kiszabott pénzbírság és adó befizetéseig visszatartandó. Ha a kiszabott pénzbírság és adó 15 nap alatt be nem fizetnék, az elkobzott kerékpár nyilvános árverésen eladható. A befolyt vételárból először az adó, azután a pénzbírság fedezendő s az esetleg fenmaradó rész a kerékpár tulajdonosának kiadandó.

12. §. Kihágást követ el, ki a nagym. m. kir. belügyministerium által a kerékpárookra vonatkozólag 42154/1897. sz. a. kiadott körrendelet rendelkezéseit be nem tartja. Kihágás esetén első fokban a kapitányi hivatal, másodfokban a tanács, harmadfokban a belügyministerium határoz.

A szabályrendelet egyéb intézkedései körül felmerülő ügyekben, ideértve a jövedék csonkítási eseteket is, első fokban a tanács, másodfokban a közigazgatási bizottság illetékes, melynek határozatai az 1896. XXVI. t.-cz. 34. §-a értelmében a m. kir. közigazgatási bírósághoz intézendő panasznak van helye.

13. §. A kerékpáradó jövedelem a városi házipénztár javára, az esetleges bírságból befolyó jövedelem pedig a szegényügyi kiadások fedezésére fordítandó.

Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1900. évi április hó 12-én tartott rendes havi közgyűléséből.

Kiadta:

Institoris Kálmán,
főjegyző.

A törvényhatósági bizottság 19407/394. számú határozata alapján ezen szabályrendelet 1900. évi szeptember 10-én életbe lépett.

3067—1900. pm.

Figyelmeztetés.

A szüret alkalmából a bortermelők figyelmeztetnek, hogy az 1893. évi XXIII. t. cz. és az arra vonatkozó miniszteri rendelet értelmében a mustba vagy borbba, ugyszintén a már kész, kiejert törkölyborba *vízet keverni, bármilyen mennyiségben is, feltétlenül tilos* még akkor is, ha ezt maga a vevő kívánná, továbbá tilos a természetes bornak a *törkölyborral*, vagy *gyümölcsborral* való összekeverése (összeházasítása) is. A víz használata csak a törkölybor készítésénél van megengedve, de ott is csak az 53850—897. számú rendeletben körülírt megszorítással.

Figyelmeztetnek továbbá arra is, hogy a ki a fenti tiltott módon készített vagy kezelt bort forgalomba hozza vagy eladja, az az idézett törvénycikk értelmében *600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel* büntetetik, a ki pedig a bort maga vizezi, vagy más tiltott anyagokkal kezeli, vagy a természetes bort törkölyborral vagy gyümölcsborral összekeveri, az mint mesterséges bor készítője, 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel és ezen felül még két hónapig terjedhető elzárással büntetetik, s ezenkívül az illetőktől a tiltott módon kezelt borok még el is kobzandók.

Aradon, 1900. évi szeptember hó 17-én.

Salacz,
kir. tan.
polgármester.

71103—1/4

Hirdetmény.

a folyó 1900. évben megtartandó erdő-
őri és vadőri szakvizsgák ügyében.

Az erdőőri szakvizsgák folyó évi október 22-én és az erre következő napokban Budapesten, Pozsonyban, Besztercebányán, Miskolcon, Kassán, M. Szigeten, Debreczenben, Kolozsváron, Székely-Udvárhelyen, Brassóban, Nagyszébenben, Temesváron, Zomborban, Pécsen és Szombathelyen, a vadőri vizsgák pedig az erdőőri szakvizsgákkal kapcsolatosan Budapesten, Pozsonyban, Szombathelyen és Kolozsváron a vármegye székházában délelőtti 9 órakor fognak megkezdetni és folytatólag megtartatni.

Felhivatnak mindazok, akik az erdőőri szakvizsgát vagy a vadőri vizsgát letenni szándékoznak, hogy hiteles bizonyítványokkal felszerelt folyamodványaik a vizsgák székhelyére nézve illetékes hírdőfelügyelőhöz folyó évi október 10-ig nyújtsák be.

Budapest, 1900. szeptember 5-én

M. kir. Földmívelésügy Minister.

806—1900. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a színház épület déli oldalán lévő jelenleg Moskovits Jakab által bérelt bolt és lakásnak 1900. évi november hó 1-től 3 évre való bérbeadása iránt folyó évi október hó 1-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár 2400 korona évi bér és 14 korona 40 fill. vízfogyasztási díj.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy el fogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnak urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1900. évi szeptember hó 24-én tartott üléséből.

Kiadta:
Vannay,
aljegyző.

4405. szám.

Faeladási hirdetmény.

A lippai m. kir. főerdőhivatal irodájában 1900. évi október hó 10-én d. e. 10 órakor a valemárei erdőgondnokság pozsgái, bulzai 1900—1909. évi 1279⁵⁵⁶ holdas vágásaiban tövön álló tölgy-, cser- és bükkfa készleteknek eladása iránt zárt

írásbeli ajánlatok tárgyalásával kapcsolatos nyilvános szóbeli árverés fog tartatni.

Kikiáltási ár 246,500 korona, bánatpénz 24,650 korona. Bővebb felvilágosítással a lippai m. kir. főerdőhivatal és a valemárei m. kir. erdőgondnokság szolgál.

Lippán, 1900. szept. hóban.

M. kir. Főerdőhivatal.

(Utánnymat nem díjaztatatik.)

A mezőhegyesi cukorgyár nagyobb mennyiségű darabos faszenet

☞ kíván vásárolni. ☜

Ajánlatok az ár megjelölésével azonnal beküldendők.

Cukorgyári igazgatóság Mezőhegyesen.

Ékszertergyak

ezüst evőeszközök és valódi schweiczi órák alkalmi vételtek által a legjutányosabb árban kaphatók:

Ugyanitt arany, ezüstneműek és

== ZÁLOGJEGYEK ==

megvételnek 2508

DEUTSCH IZIDOR

órák, ékszerész Templom-utca, Minorita-palota

PÉNZ-

kölcsönt személyhitel gyanánt kaphatnak katonatisztek, városi s államhivatalnokok, továbbá biztos évi jövedelemmel bíró hitelképes egyének törvényes kamatláb és feltétlen diszretio mellett. Megkeresések intézendők: „Coulans és diszret“ Szeged posterest. Anonym és közvetítő ajánlatok figyelembe nem vétetnek. 2738

GILLER RÓBERT

órák és ékszerész

ARAD, Szabadságtér és Simonyi-utca sarkán.

Órák és ékszerész javítása jótállás mellett.

Látzerek nagy raktára.

Továbbá van szerencsém a n. é. közönség tudására adni, hogy a volt Első Aradi Műkösztről az összes optikai szemüvegeket, orrcsüptetőket, barometereket stb. olcsó áron átvettem, s ez által azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy olcsó áron szolgálatok optikailag próbált szemüvegeket.

Ócska aranyat magas áron megvessek vagy becserelek.

Tisztelettel

GILLER RÓBERT,

órák és ékszerész.

☞ Egy tanuló felvételt. ☜

23640—1900.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönségének 1901. évre vonatkozó költség-előirányzata úgy a városi tisztii nyugdíjalapnak 1901. évi költség-előirányzata, a tanácsnak és a hármás bizottságnak üléséről felvett jegyzőkönyvek, valamint a bevétel és kiadás tételeit felvilágosító mellékletek folyóévi szeptember hó 24-től október hó 8-ig bezárólag a városház tanácstermében közszemlére kitétetnek.

Szabadságában áll azokat minden adózó polgárnak megte inteni és azokra netáni észrevételeiket írásban a folyó évi október hóban megtartandó rendes havi közgyűlés előtt legalább 5 nappal a tanácshoz betérjeszteni.

Arad, 1900. évi szept. hó 22.

A városi tanács.

!!! A LEGJOBB KÉZZEL CSOMÓZOTT SMYRNA-SZŐNYEGEK !!!

legfinomabb gyapju-anyagból, valódi növényi festékek,

a „Honi ipar“ legmagasabb vívmánya

Torontáli Szőnyeggyár.

Van szerencsénk a n. é. közönség tudomására hozni, hogy fenti gyár készítményeit

Arad és vidékén kizárólag csak nálunk szerezheti be gyári áron.

Kiváló tisztelettel.

Rosenblüh H. és Társa

ARAD, Szabadság-tér és Forray-utca sarkán.

Aradi nyomda részvenytásaság könyvnyomdája.